

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

(повна найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ»)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Економіка підприємства

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ПТБ(ЕП)-41
Філіпчук Аркадій Андрійович

(підпис)

Керівник:
к.е.н., доцент
Камінська Ірина Миколаївна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«___» _____ 2024 р.
Гарант освітньої програми:
к.е.н., доцент
Камінська Ірина Миколаївна

(підпис)

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма: Економіка підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«01» 03 2023 р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВИТИ

Філічуку Аркадію Андрійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ «Рівол Енерджі»)

Керівник роботи: Камінська Ірина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 р. № 493/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «06» 06 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи Наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів і практиків; законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність підприємства; статистичні матеріали, фінансова та бухгалтерська звітність досліджуваного підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ

ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ». ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ. ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

ПОСИЛАННЯ. ДОДАТКИ.

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

Лист 1. Алгоритм оцінки ефективності діяльності підприємства. Лист 2. Аналіз основних економічних показників діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках.

Лист 3. Аналіз ефективності використання основних засобів. Лист 4. Динаміка узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів. Лист 5. Аналіз показників

ефективності використання оборотних активів. Лист 6. Аналіз показників ефективності

використання матеріальних ресурсів. Лист 7. Аналіз забезпеченості складовими елементами фінансових ресурсів. Лист 8. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів.

Лист 9. Аналіз ефективності використання персоналу ТОВ «Рівол Енерджі». Лист 10. Аналіз

показників рентабельності ТОВ «Рівол Енерджі». Лист 11. Узагальнююча оцінка

ефективності комерційної діяльності ТОВ «Рівол Енерджі». Лист 12. Аналіз грошових

потоків ТОВ «Рівол Енерджі» від впровадження проекту та оцінка його ефективності.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видачі	завдання прийняття
Теоретичний розділ	Камінська І.М.		
Аналітичний розділ	Камінська І.М.		
Висновки та пропозиції	Камінська І.М.		
Нормоконтроль	Хомяк П.В.		

7. Дата видачі завдання «01» вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Обрунтування теми	до 29.09.2023	виконано
2.	Огляд літератури із досліджуваної проблеми	до 28.10.2023	виконано
3.	Теоретичний розділ	до 29.12.2023	виконано
4.	Аналітичний розділ	до 09.03.2024	виконано
5.	Висновки та пропозиції	до 30.03.2024	виконано
6.	Формування списку використаних джерел	до 13.04.2024	виконано
7.	Формування додатків	до 04.05.2024	виконано
8.	Оформлення ілюстративного матеріалу	до 11.05.2024	виконано
9.	Нормоконтроль	до 01.06.2024	виконано
10.	Інструментальна перевірка на академічний плагіат	до 04.06.2024	виконано
11.	Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту	до 06.06.2024	виконано

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(Філіпчук А.А.)

(прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(Камінська І.М.)

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Філіпчук А.А. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ «Рівол Енерджі»). Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Економіка підприємства» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, переліку джерел посилання, додатків.

У роботі досліджено шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження, поглиблення й удосконалення теоретичних і методичних засад ефективності діяльності підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Об'єктом дослідження є процеси, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних підходів і організаційно-економічних засад ефективності діяльності підприємства, а також прикладних засад її підвищення.

Методи дослідження: аналогій, індукції, дедукції, пізнання, синтезу, абстрактно-логічний, порівняння, групування, контекстний аналіз, систематизація, узагальнення, коефіцієнтів, економіко-математичні методи, графічної візуалізації тощо.

В теоретичній частині роботи досліджено теоретичні та методичні засади ефективності діяльності підприємства. В аналітичній частині роботи проаналізовано й оцінено ефективність діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках. У висновках і пропозиціях викладено узагальнені підсумки проведеного дослідження та наведено обґрунтовані пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі».

Ключові слова: ефективність, рентабельність, прибутковість, ефективність діяльності підприємства, аналіз ефективності діяльності підприємства.

ANNOTATION

Philipchuk A.A. The mechanism of increasing the efficiency of the company's activity (based on the materials of «RIVOL ENERGY» LLC). Manuscript.

Bachelor's qualification work of EP «Economics of enterprise» specialty 076 Entrepreneurship, trade and exchange activity. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The bachelor's qualification work consists of an introduction, two sections, conclusions and proposals, a list of used sources, appendices.

Ways to increase the efficiency of the company's activity are explored in the work.

The purpose of the bachelor's qualification work is to research, deepen and improve the theoretical and methodological foundations of the efficiency of the enterprise, as well as the development of practical recommendations for its improvement.

The object of the research is the processes aimed at improving the efficiency of the enterprise. The subject of the study is a set of theoretical and methodological approaches and organizational and economic principles of the efficiency of the enterprise, as well as applied principles of its improvement.

Research methods: analogy, induction, deduction, cognition, synthesis, abstract-logical, comparison, grouping, contextual analysis, systematization, generalization, coefficients, economic-mathematical methods, graphic visualization, etc.

In the theoretical part of the work, the theoretical and methodical foundations of the efficiency of the enterprise were investigated. In the analytical part of the work, the efficiency of the activities of «RIVOL ENERGY» LLC in 2021-2023 was analyzed and evaluated. The conclusions and proposals summarize the results of the conducted research and provide substantiated proposals for improving the efficiency of the activities of «RIVOL ENERGY» LLC.

Keywords: efficiency, profitability, profitability, enterprise efficiency, analysis of enterprise efficiency.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Ефективність як критерій діяльності підприємства	10
1.2. Ідентифікація різновидів ефективності діяльності підприємства	16
1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємства	20
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ»	26
2.1. Загальна характеристика ТОВ «Рівол Енерджі» та аналіз основних економічних показників його функціонування	26
2.2. Аналіз часткових показників ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі»	29
2.2.1. Аналіз ефективності використання основних засобів	29
2.2.2. Аналіз ефективності використання оборотних активів	32
2.2.3. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів	35
2.2.4. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів	38
2.2.5. Аналіз ефективності використання персоналу	41
2.3. Узагальнюючий аналіз та інтегральна оцінка ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі»	45
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	50
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	62
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Можливості функціонування та розвитку підприємства залежать від ефективності його діяльності. Саме ефективність діяльності є тим фактором, що обумовлює скорочення витрат, сприяє досягненню кінцевої мети функціонування підприємства, забезпечує ріст рівня капіталізації, уможливорює інноваційно-інвестиційну активність суб'єкта господарювання, гарантує стабільність його діяльності й швидку адаптацію до змін зовнішнього середовища тощо. Відтак дослідження напрямів забезпечення і підвищення ефективності діяльності підприємства є об'єктивно важливими як для науки так і для практики. У теперішній час, коли мають місце кризові умови в економіці, політична нестабільність, воєнний стан, ще більшої вагомості й актуальності набувають питання підвищення ефективності діяльності підприємства.

Розгляду проблематики ефективності діяльності підприємства приділяли увагу численні вітчизняні та іноземні науковці й практики. Зокрема, окремі аспекти даної проблематики розкрито у працях таких вітчизняних науковців, як О.Амоша, І.Балабанов, К.Білецька, І.Бланк, І.Бойчик, І.Власова, Т.Говорушко, А.Гупало, А.Дейнеко, Л.Захаркіна, М.Коваленко, В.Ковальова, В.Колот, П.Круш, В.Літвінова, А.Мазаракі, В.Мец, Т.Морщенок, С.Мочерний, В.Осипов, Г.Осовська, В.Отенко, О.Олексюк, А.Погребняк, С.Покропивний, М.Полегенька, В.Прядко, Г.Савицька, І.Слободняк, О.Трут, А.Турило, П.Харів, А.Череп, І.Швець, О.Шеремет, Г.Швиданенко, В.Щербатюк, О.Ященко, О.Юшкевич та багато інших. Проте, серед наявного широкого наукового доробку спостерігається неоднозначність, дискусійність, розбіжність і різноманітність думок з приводу і теоретичних і методичних засад ефективності діяльності підприємства й її підвищення, а тому вони потребують подальшої формалізації й уточнення. Також в умовах нинішніх економічних, політичних і геополітичних негараздів у країні зростає потреба пошуку нових радикальних рішень, сучасних бізнес-моделей господарювання та оптимальних напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження, поглиблення й удосконалення теоретичних і методичних засад ефективності діяльності підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Реалізація зазначеної мети обумовила необхідність постановки та послідовного розв'язання таких завдань:

- 1) поглибити розуміння економічного змісту ефективності як критерію діяльності підприємства;
- 2) ідентифікувати різновиди ефективності діяльності підприємства;
- 3) дослідити методичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємства;
- 4) охарактеризувати особливості діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» та проаналізувати динаміку його розвитку за останні три роки;
- 5) усебічно проаналізувати та комплексно оцінити ефективність діяльності ТОВ «Рівол Енерджі»;
- 6) обґрунтувати напрями підвищення ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» та запропонувати проектні рішення у даному ключі.

Об'єктом дослідження є процеси, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних підходів і організаційно-економічних засад ефективності діяльності підприємства, а також прикладних засад її підвищення.

Гіпотези дослідження:

– економічна категорія «ефективність», як критерій діяльності підприємства, будучи складною і багатогранною охоплює аспекти, властиві іншим вужчим за змістом категоріям, а саме – «результативність», «доходність», «рентабельність», «прибутковість», «економічність», «інтенсивність», «продуктивність», «раціональність». Підтвердження гіпотези базується на проведеному контекстному аналізі категорії «ефективність діяльності підприємства»;

– практичні рекомендації, викладені у формі проектних заходів, дозволять

підвищити поточний рівень ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі».

Методи дослідження: аналогій, індукції, дедукції, пізнання, синтезу, абстрактно-логічний, порівняння, групування, контекстний аналіз, систематизація, узагальнення, коефіцієнтів, економіко-математичні методи, графічної візуалізації тощо.

Інформаційна база: нормативно-правові акти України, що стосуються питань функціонування підприємств; публікації та матеріали періодичних видань вітчизняних і зарубіжних вчених з проблематики ведення підприємництва; дані фінансової і бухгалтерської звітності ТОВ «Рівол Енерджі».

Апробація матеріалів дослідження здійснена на Всеукраїнській студентській науково-практичній інтернет-конференції «Економіка підприємства: теорія та практика» (м. Луцьк, 2024 р.).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Ефективність як критерій діяльності підприємства

«В умовах високого рівня невизначеності, конкуренції, присутності різного роду кризових явищ, наявності різних політичних та економічних проблем в країні та через неузгодженість рішень менеджерів всередині підприємства, підвищення ефективності функціонування підприємства є першочерговим напрямом вирішення зазначених проблем» [1, с. 25].

Актуальність забезпечення ефективності діяльності підприємств посилюється і тим моментом, що неправильно обрані стратегія і тактика ведення бізнесу спричиняють критичні наслідки, що загрожують існуванню суб'єктів господарювання загалом [2, с. 120]. Саме ефективна діяльність підприємства виступає передумовою його трансформаційних і модернізаційних процесів, джерелом забезпечення інноваційного розвитку, фактором формування конкурентоспроможності. Відтак, очевидно, що проблематика ефективності діяльності підприємства займає пріоритетне місце у дослідженнях економістів теоретиків і практиків та зумовлює потребу поглиблення наукових пошуків в даній галузі.

Категорія «ефективність» завжди була і є однією із ключових у економічній науці й практиці, адже характеризується багатогранними причинно-наслідковими зв'язками. «Її категоріальний характер зумовлений нерозривним зв'язком з усіма об'єктивними законами, що діють в суспільстві, і відображенням стану виробничої діяльності підприємства» [3, с. 191–192]. Тому питання актуальності трактування ефективності не викликають сумнівів, а особливо на сучасному етапі розвитку економічних відносин, та визначають доцільність деталізованого дослідження і однозначного обґрунтування її економічного

змісту [4, с. 15].

Як зазначалось, високий рівень актуальності піднятої проблематики, пояснює й високий рівень активності досліджень за даним напрямом серед вітчизняних та іноземних науковців. Це також і пояснює наявність значної кількості підходів до формулювання економічного змісту категорії «ефективність діяльності підприємства», яка характеризується складністю і багатоаспектністю. Тому, з метою ідентифікації і формулювання чіткого й однозначного її розуміння, проведемо огляд наявних у сучасній літературі авторських підходів довкола даного питання.

Перекладаючи з латинської, ефективність означає приносити користь [5, с. 191].

Перші й основоположні спроби дослідження проблеми ефективності здійснили засновники класичної школи економічної теорії, серед яких варто виділити Вільяма Петті та Вільфреда Парето, а також ученого й керівника школи фізіократів Франсуа Кене [6, с. 27]. Наступні покоління науковців, розвиваючи теорію ефективності, збагатили її похідними категоріями такими, як «прибутковість», «результативність», «продуктивність», «економічність», «раціональність», «інтенсивність», «рентабельність» тощо. Кожна з вказаних категорій на сьогодні обґрунтовано є самостійними. Однак при цьому кожна із категорій характеризує якийсь певний аспект і є критеріальною ознакою комплексної категорії «ефективність».

Досліджуючи теоретичні основи категорії «ефективність», вчені щодо питання її еволюції виокремлюють такі три етапи [7]:

1-ий етап – сформулювались основи класичної наукової економічної думки, теоретики зосереджували увагу на дослідженнях ринкової економіки й приватної власності на засоби виробництва, що приводять до оптимуму ефективності;

2-ий етап – досліджувались наукові основи ефективного управління економічними системами й ефективного функціонування підприємств;

3-ій етап – із 40-х років ХХ століття і до тепер – вчені фокусуються на науковому обґрунтуванні умов і факторів забезпечення максимальної

ефективності.

Провівши теоретичний аналіз на основі розгляду сучасної економічної літератури, спостерігаємо різноманіття авторських визначень економічного змісту категорії «ефективність діяльності підприємства» (додаток А, табл. А.1). Однак, окремі вчені спрощують розуміння ефективності діяльності підприємства та ототожнюють із категорією «ефект», що є хибним, адже ефект є абсолютним показником, а ефективність – відносним. Як правильно підмічають інші науковці, що в економічній науці категорія «ефект» характеризує результат отриманий від тих чи інших заходів, а «ефективність» – співвідношення одержаного ефекту до витрат, що дозволили досягнути цей ефект [33, с. 393].

Також ще інша група вчених ефективність діяльності підприємства розглядають як синонім результативності. Такий підхід є дискусійним, піддається критиці й викривлює розуміння економічного змісту ефективності. Обидві ці категорії слід розглядати як взаємо доповнювані. Проте, ототожнювати ефективність та результативність не варто, адже не є тотожними, а тому й не мають безумовної рівності поняття «ефект» і «результат» [28, с. 20].

Як підмічають науковці Морщенок Т.С. і Біляк О.М. і з чим ми цілком погоджуємось, що результативність означає досягнення певного результату й не обов'язково позитивного, а ефективність, будучи позитивною величиною, завжди характеризується приростом результатів (ефектів) щодо засобів, залучених на їх досягнення [15]. Дослідники Мельник О.Г., Передало Х.С., Горошко Ю.В. звертають увагу на той факт, що категорія «ефективність» вживається у доволі широкому сенсі і не дає змоги сконцентруватися на окремих результатах [34, с. 74].

Також у спеціалізованій економічній літературі досить часто серед науковців можна зустріти ширшу думку й комплексний підхід до трактування змісту досліджуваної категорії, згідно до якого задля ідентифікації ефективності діяльності підприємства враховуються водночас декілька її аспектів.

Проведений теоретичний аналіз дозволяє виокремити такі підходи, сформовані сучасними економістами теоретиками й практиками щодо місту

ефективності діяльності підприємства:

1-ий підхід – ресурсний (економічний) – через призму здатності підприємства раціонально використовувати й результативно управляти сформованими ресурсами. Цей підхід розвинений такими науковцями: Вахович І.М., Камінська І.М. та ін. [9, с. 534]; Ващенко А.А. [14, с. 87]; Воронкова Т.Є. [22, с. 50]; Пудичева Г.О. [28, с. 21]; Шляга О.В. [13];

2-ий підхід – витратний – як відносний показник, що відображає віддачу витрат, яка характеризується одиницею одержаних результатів (ефекту) щодо одиниці витрат. Цей підхід розвинули такі вчені: Бевзенко Х.С., Кравченко О.А., Бут Є.М. [16, с. 74]; Куценко А.В. [8, с. 123]; Погребняк А.Ю., Медведєва А.Д. [3, с. 196]; Олесневич О.В., Шалева О.І. [32, с. 63]; Ткачук Г.Ю. [18, с. 367]; Тульчинська С.О. [35, с. 93];

3-ій підхід – оціночний – як відносний оціночний показник, що слугує індикатором отриманого результату (ефекту) на одиницю обсягу використаних при цьому ресурсів. Такий підхід у працях таких науковців: Близнюк Л.М. [7]; Отенко І.П. [5, с. 192]; Саленко О.В. [10, с. 65];

4-ий підхід – цілеорієнтований – з позицій здатності підприємства досягати визначених цілей і мети. Цей підхід пропонують такі науковці: Батракова Т.І. [17, с. 176]; Лазарева Н.О. [24, с. 18]; Онокало В.Г. [23]; Полегенька М.А. [19, с. 73];

5-ий підхід – фінансовий – через призму здатності підприємства отримувати прибуток, його максимізувати при цьому досягаючи мінімальних витрат. Такого підходу притримується Літвінова В.О. [12, с. 44];

6-ий підхід – конкурентний – через призму здатності підприємства бути конкурентоспроможним, формувати конкурентні переваги та утримувати свої конкурентні позиції. Такий підхід відстоює: Богацька Н.М. [29];

7-ий підхід – управлінський – з позицій результативного управління підприємством у його операційній, фінансовій чи інвестиційній сферах. Підходу притримуються Далик В.П., Чорній Б.І., Гарасим Л.С., Бобко О.В., Георгієвський Н.К., Фар'ян В.О. [36];

8-ий підхід – комплексний (багатоаспектний) – підхід побудований на

поєднанні двох чи більше вищенаведених підходів. Таку думку відстоюють такі науковці: Архіпов Н.М. [26, с. 33]; Камінська І.М., Ковальчук Н.В. [30, с. 82]; Кравченко О.А., Бевзенко Х.С., Бут Є.М. [16, с. 74]; Куценко А.В. [8, с. 123]; Морщенок Т.С., Біляк О.М. [15]; Назаренко І. [31, с. 22]; Отенко В.І. [11, с. 234]; Пилипенко С.М. [20, с. 456]; Трут О.О., Миколайчук І.П. [6, с. 27]; Шматковська Т.О. [21, с. 117]; Ярославський А.О. [25, с. 174].

Базуючись на аналізі економічної літератури, вважаємо, для найбільш комплексного та усебічного трактування категорії «ефективність діяльності підприємства», слід враховувати такі її ключові й основоположні моменти:

- результативність підприємства, що виражена його спроможністю досягати визначених результатів;
- прибутковість діяльності підприємства, виражена його спроможність генерувати прибуток;
- рентабельність діяльності та її нарощення;
- продуктивність праці та діяльності, виражені синергетичним результатом задоволеності працівників роботою й успішним веденням підприємницької діяльності;
- виконання планових показників й відповідність між плановими показниками і фактичними досягнутими результатами;
- орієнтація на досяжність поточних і стратегічних цілей та мети функціонування підприємства;
- ресурсовіддача – відносний показник, розрахований як співвідношення досягнутих результатів і витрачених ресурсів;
- здатність підприємства до формування конкурентних переваг й утримування конкурентних позицій.

Беззаперечно, ефективність діяльності підприємства є багатовимірною і багатоаспектною, а відтак і складною категорією. З цієї позиції, вважаємо, формулювання найбільш широкого трактування досліджуваної категорії, передбачає за доцільне комплексного врахування усіх підходів теоретиків до її визначення.

Так, з нашої точки зору, задля найширшого означення *ефективність діяльності підприємства* варто трактувати як його здатність результативно функціонувати, досягаючи позитивних кількісно-якісних ефектів та наперед окреслених цілей, при цьому дотримуючись принципів раціональності, економності, оптимальності й результативності використання усіх залучених ресурсів.

Ефективність одночасно є якісною і кількісною характеристикою. Як якісну характеристику ефективність необхідно досліджувати з позицій конкретної ситуації й інтерпретувати з позицій повноти та якості досягнення підприємством окреслених цілей чи економічності й результативності використання ресурсів [37, с. 119].

Визначеність із якісним наповненням категорії «ефективність діяльності підприємства» дозволяє перейти до встановлення її кількісної сторони.

Класична методологія кількісного обрахунку ефективності діяльності підприємства пропонує її розрахунок через співвідношення досягнутого ефекту (результату) та залучених ресурсів (здійснених витрат):

$$\text{Ефективність} = \frac{\text{Ефект (результат)}}{\text{Витрати (ресурси)}}.$$

Підводячи підсумки теоретичного дослідження змісту ефективності діяльності підприємства, зауважимо, що в сучасних умовах мінливого зовнішнього середовища ефективність виступає ключовою ознакою успішного функціонування суб'єкта господарювання, а тому її підвищення, очевидно, є визначальною його ціллю [38, с. 52]. «Зростання рівня ефективності є підґрунтям забезпечення підприємства необхідними для розвитку коштами, посилення місця на ринку та вагомості серед конкурентів, впевненості у стабільному функціонуванні» [39, с. 81].

1.2. Ідентифікація різновидів ефективності діяльності підприємства

Перехід від суто теоретичного до практичного застосування категорії «ефективність діяльності підприємства» реалізується через сукупність різноманітних економічних процесів таких як управління, аналіз, оцінка, діагностика, планування, прогнозування, проектування діяльності суб'єкта господарювання тощо. Вказане визначає доцільність ідентифікації ефективності з усіх притаманних їй аспектів.

Економісти-теоретики активно звертають увагу на питання виявлення форм і видів ефективності діяльності підприємств. Тому проведене у даному напрямі дослідження показало широке різноманіття видів ефективності діяльності підприємства. Систематизуючи наявні в сучасній економічній літературі різновиди ефективності діяльності підприємства, ідентифікуємо її за такими класифікаційними ознаками [26, с. 40; 28, с. 22; 40, с. 24–25; 41, с. 338; 42, с. 148; 43, с. 416; 44, с. 19; 45, с. 93]:

1) за якісним змістом ефективності:

– економічна ефективність підприємства – характеризується нарощенням економічних результатів (ефектів), економічних показників роботи суб'єкта господарювання тощо;

– соціальна ефективність – характеризується удосконаленням кадрової політики, ростом продуктивності праці, підвищенням кваліфікації персоналу, поліпшенням умов праці й відпочинку, формуванням дієвої системи стимулювання персоналу тощо;

– екологічна ефективність – характеризується застосуванням сучасних енергоощадних та еколого безпечних технологічних процесів, раціональним й економним використанням природних ресурсів, зменшенням негативного впливу на навколишнє природне середовище, дотриманням норм екологічного законодавства тощо;

2) відповідно до залучених у підприємницьку діяльність ресурсів:

– ефективність використання необоротних активів;

- ефективність використання основних засобів;
- ефективність використання матеріальних ресурсів;
- ефективність використання нематеріальних активів;
- ефективність використання оборотних активів;
- ефективність використання виробничих запасів;
- ефективність використання фінансових ресурсів;
- ефективність використання персоналу тощо;

3) за видом діяльності:

- ефективність операційної (основної) діяльності підприємства;
- ефективність фінансової діяльності підприємства;
- ефективність інвестиційної діяльності підприємства;

4) залежно від окремих бізнес-процесів досягнення ефективності:

- ефективність процесів формування, закупівлі, зберігання і використання запасів;
- ефективність виробничих процесів;
- ефективність техніко-технологічних процесів;
- ефективність процесів організації підприємницької діяльності;
- ефективність процесів використання та утримування основних засобів;
- ефективність процесів формування, використання і стимулювання персоналу;
- ефективність інвестиційних процесів;
- ефективність інноваційних процесів;
- ефективність логістичних процесів;
- ефективність процесів збуту продукції;
- ефективність процесів транспортування продукції;
- ефективність маркетингових процесів;
- ефективність процесів дослідження ринку;
- ефективність процесів ціноутворення;
- ефективність зовнішньоекономічних процесів;
- ефективність процесів управління (менеджменту) на підприємстві тощо;

5) за вигодонабувачами (стейкхолдерами):

– ефективність для менеджерів, власників, інвесторів чи акціонерів підприємства;

– ефективність для економіки місцевого ринку, чи окремого регіону, чи держави загалом;

– ефективність для сфери виробництва, тобто для виду економічної діяльності, за якою підприємство провадить свою діяльність;

– ефективність для персоналу підприємства;

– ефективність для покупців, тобто споживачів, клієнтів;

– ефективність для постачальників;

– ефективність для кредиторів тощо;

6) за призначенням і метою встановлення:

– абсолютна ефективність, що засвідчує фактично досягнутий рівень ефективності діяльності підприємства у розрахунковому періоді;

– порівняльна ефективність, що засвідчує альтернативні варіанти ефективності підприємства задля їх порівнянню й вибору серед них найкращого;

7) за рівнем динамічності (стійкості):

– стійка, або стабільна ефективність діяльності підприємства;

– нестійка або нестабільна ефективність діяльності підприємства;

8) залежно від місця фокусування:

– внутрішня ефективність, що фокусується на рівні підприємства, а саме щодо його окремих структурних підрозділів;

– зовнішня ефективність, що сфокусована на порівнянні рівня ефективності діяльності підприємства щодо його ринкових конкурентів;

9) згідно типу економічного розвитку:

– ефективність інноваційного розвитку підприємства;

– ефективність інтенсивного розвитку підприємства;

– ефективність екстенсивного розвитку підприємства;

10) за призначенням використовуваних у підприємницькій діяльності ресурсів:

- ефективність забезпечуючих підприємницьку діяльність ресурсів, представлених основними засобами, персоналом, нематеріальними активами та іншими необоротними активами;

- ефективність спожитих у процесі здійснення підприємницької діяльності ресурсів, а саме – поточних і загальних витрат, капітальних інвестицій тощо;

11) від моменту обрахунку та рівня збільшення ефекту:

- первинна ефективність, що була досягнута підприємством на початок розрахункового періоду;

- мультиплікаційна ефективність, що була нарощена підприємством у розрахунковому періоді у результаті поліпшення його виробничо-господарської діяльності, чи від застосування нових економіко-організаційних, техніко-технологічних чи інших методів ведення бізнесу;

12) за методикою обрахунку:

- фактична ефективність, що реально досягнута підприємством у базовому або розрахунковому періоді;

- планова ефективність підприємства;

- нормативна ефективність підприємства, що визначена за проектними чи плановими показниками;

- умовна ефективність підприємства, що необхідна для аналізування ефективності функціонування його структурних елементів;

13) за часом обрахунку:

- тактична ефективність, що досягнута у поточному періоді;

- стратегічна ефективність, тобто на майбутню перспективу;

14) щодо об'єкта ефективності:

- ефективність окремої операції;

- ефективність окремого економічного процесу;

- ефективність окремого робочого місця;

- ефективність виробництва окремого виду продукції;

- ефективність структурного підрозділу, наприклад, відділу, цеху, департаменту тощо;

- ефективність підприємства загалом як цілісної соціально-економічної системи;

15) за рівнем охоплення об'єктів:

- інтегральна або загальна ефективність за підприємством в цілому;
- часткова ефективність на рівні окремого структурного елементу підприємства;

16) за рівнем отриманих ефектів:

- високого рівня ефективність (максимальна);
- середнього рівня ефективність;
- низького рівня ефективність (мінімальна).

Отже, ідентифікація такого широкого різноманіття видів ефективності діяльності підприємства дасть змогу у подальшому більш глибоко та усебічно її аналізувати загалом та за окремими видовими ознаками.

1.3. Методичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємства

Кожне підприємство так чи інакше, якщо не повсякчас, то у певний момент своєї діяльності потребує встановлення рівня ефективності [26, с. 22]. Це вимагає концептуальних та методичних знань з організації аналізу й оцінки ефективності діяльності підприємства. Необхідно зауважити, що саме організація оцінки ефективності діяльності підприємства є передумовою прийняття найнеобхідніших якісних і своєчасних управлінських рішень, які сприяють успішному і стабільному функціонуванню суб'єкта господарювання.

В сучасних умовах методологія відповідного аналізу та оцінки відіграє особливу роль у системі розвитку економічних процесів і концепцій сучасного управління «у взаємозв'язку із розвитком теоретико-методологічного та практичного інструментарію менеджменту, цифрового маркетингу, інформаційної економіки, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і економічних трансформацій» [46].

Розглянувши питання організації аналізу ефективності діяльності підприємства у сучасних наукових джерелах, можемо дійти висновку, що на сьогодні наявні такі проблемні моменти:

- відсутній єдиний універсальний механізм, алгоритм й методика відповідного аналізу;
- відсутня єдина структурована система показників.

Оцінка ефективності діяльності підприємства є глибинним аналітичним дослідженням, спрямованим на комплексне, усестороннє, кількісно-якісне і професійне визначення досягнутого суб'єктом господарювання рівня ефективності своєї діяльності в цілому й у розрізі окремих структурних підрозділів чи відокремлених економічних процесів.

«Оцінка ефективності проводиться з певною метою – оцінювання розвитку бізнесу, оцінювання доцільності інвестування капіталу, для конкретних споживачів такої інформації (власники підприємства, менеджери, інший персонал), на певному рівні в межах підприємства, можна здійснювати оцінку ефективності діяльності підприємства в цілому, а можна – ефективність використання окремих груп його активів» [3, с. 194].

В основі конкретної оцінки ефективності діяльності підприємства лежить обрана технологія й методика її організації, а також набір інформативних (репрезентативних) показників.

Оцінці ефективності діяльності підприємства передуює відповідний аналіз.

Щодо аналізу ефективності діяльності підприємства, то цей процес трактується як ефективний інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності суб'єкта господарювання, що може бути використаний як для стратегічних, так і для тактичних цілей [20, с. 454].

Організація оцінки ефективності діяльності підприємства спрямована на досягнення таких основних цілей: 1) встановлення кваліфікованої і об'єктивної оцінки досягнутого підприємством фактичного рівня ефективності; 2) виявлення сильних і слабких сторін забезпечення ефективності діяльності; 3) встановлення дієвих шляхів подолання виявлених слабких сторін

забезпечення ефективності діяльності; 4) усестороннє дослідження факторів дестабілізуючого та стимулюючого впливу на ефективність діяльності суб'єкта господарювання; 5) своєчасна нейтралізація чи, якщо це не можливо – мінімізація впливу негативних факторів; 6) віднаходження реальних резервів підвищення ефективності діяльності підприємства та встановлення дієвих шляхів їх реалізації; 7) прийняття оптимальних управлінських рішень щодо забезпечення чи підвищення ефективності діяльності підприємства на короткострокову та стратегічну перспективи.

Комплексна й кваліфікована оцінка ефективності діяльності підприємства, як можемо спостерігати з вітчизняних і зарубіжних наукових праць, повинна здійснюватися за послідовністю етапів, що представлені на рисунку 1.1.

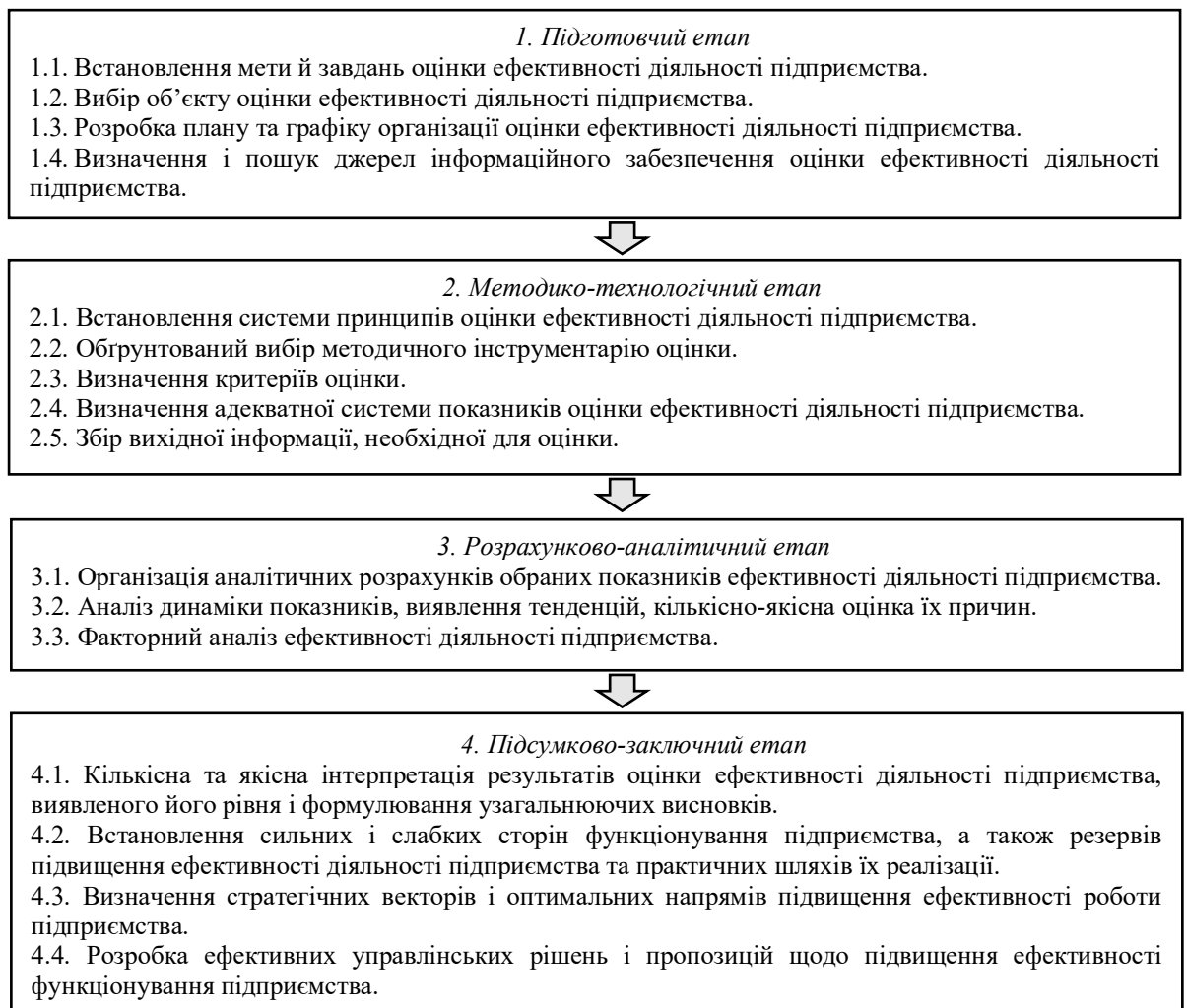

Рисунок 1.1. Алгоритм оцінки ефективності діяльності підприємства

Як і будь-яке оціночне дослідження, достовірність та адекватність процесу оцінки ефективності діяльності підприємства визначається дотриманням системи таких загально-наукових та специфічних принципів [26, с. 58–59; 37, с. 119]: своєчасність, об'єктивність, достовірність, оперативність, релевантність, адресність, системність, структурованість, послідовність, безперервність, конструктивність, гнучкість, науковість, універсальність, комплексність, узгодженість, зіставлення.

Ідентифікація ефективності діяльності підприємства та встановлення її рівня базується на критеріях ефективності, серед яких, як показує аналіз спеціалізованої літератури, варто виокремити такі як рентабельність, прибутковість, результативність, економічність, продуктивність, економність, адекватність, раціональність тощо. Наявність такої кількості критеріїв пояснює й наявність багатьох методичних підходів та методик оцінки ефективності діяльності підприємства. Вивчивши сучасну наукову літературу з питань інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства, згрупуємо такі методики у таблиці 1.1. Так, наявний широкий спектр методик, від тих, що базуються на класичних фінансових показниках, аж до нових методик, в основі яких лежать концепції економічної доданої вартості й збалансованої системи показників [48, с. 475]. Проте, жодна з методик не позбавлена недоліків, тому у світовій економічній теорії і практиці відмічається розбіжність думок щодо доцільності їх практичного застосування [47, с. 81]. Зазвичай науковці й економісти-практики обирають саме ті методики, які з їх точки зору характеризуються найбільшою інформативністю, комплексністю, достовірністю та при цьому простою і зрозумілістю застосування.

Розглянувши методики, перейдемо до з'ясування показників ефективності діяльності підприємства. Спостерігається відсутність єдиної визначеної системи показників, на основі яких можна провести комплексний і детальний аналіз. Науковці пропонують широку їх різноманітність, а також різні підходи до класифікації таких показників [49, с. 301].

Вихідними показниками оцінки ефективності є дані, «що відображаються у бухгалтерських, фінансових, управлінських та інших облікових звітах підприємства» [46].

Таблиця 1.1. – Основні сучасні методики дослідження ефективності діяльності підприємства*

Перелік методик	Характеристика методик
1. Горизонтальний аналіз фінансової звітності	Полягає у аналізі статей фінансової звітності за роками, тобто в динаміці задля виявлення змін показників та тенденцій.
2. Вертикальний аналіз фінансової звітності	Полягає у аналізі статей фінансової звітності за структурою задля з'ясування її оптимальності.
3. Порівняльний аналіз	Полягає у проведенні порівняння досягнутих певним підприємством кількісних показників із показниками його конкурентів.
4. Доходний підхід	Полягає у проведенні аналізу й оцінки отриманих підприємством доходів у аналізованому періоді.
5. Витратний підхід	Полягає у проведенні аналізу й оцінки понесених підприємством витрат у аналізованому періоді.
6. Вартісний підхід	Полягає у розрахунку показника вартість підприємства, що є результирующим і узагальнюючим показником ефективності його діяльності.
5. Коефіцієнтний аналіз	Полягає у розрахунку набору коефіцієнтів, що є відносними величинами ефективності діяльності суб'єкта господарювання та кількісно-якісних змін.
6. Методики експертних бальних оцінок	Передбачають залучення спеціалізованих експертів, які застосовуючи суб'єктивний підхід проводять бальну оцінку за кожним із окремих аспектів ефективності діяльності підприємства.
7. Методика розрахунку показників рентабельності	Полягає у розрахунку набору показників рентабельності, що дозволяють зробити узагальнені висновки щодо ефективності діяльності підприємства.
8. Методика розрахунку показників ділової активності	Полягає у розрахунку набору показників ділової активності підприємства, що дозволяють зробити узагальнені висновки щодо оборотності активів підприємства.
9. Факторний аналіз (багаточинниковий підхід)	Полягає у з'ясуванні впливу окремих факторів на ефективність діяльності підприємства.
10. Методика аналізу на основі «золотого правила економіки підприємства»	«Золоте правило економіки підприємства» визначає такі три умови: 1) темпи росту прибутку вище за темпи росту доходів; 2) темпи росту доходів вище за темпи росту активів підприємства; 3) темпи росту прибутку, доходів і активів вище 100%.
11. Експрес-методики	Полягає у комплексній, швидкій, але спрощеній оцінці поточного рівня ефективності діяльності підприємства.
12. Методика оцінки теперішніх грошових потоків	Полягає у застосуванні аналітичного інструментарію дисконтування задля порівняння різночасових витрат і доходів підприємства.
13. Методика «Performance Management»	Полягає у застосуванні збалансованої системи фінансових і нефінансових індикаторів, що дозволяють комплексно оцінити вартість підприємства та ефективність його діяльності.
14. Інтегральні методики	Полягають у розрахунку певного узагальнюючого (інтегрального) показника, що узагальнено відображає досягнутий рівень ефективності діяльності підприємства.
15. Методика розрахунку EVA (економічної доданої вартості)	EVA є індикатором кінцевих результатів та ефективності інвестованого капіталу.

* згруповано на основі [3, с. 195; 10, с. 65–67; 11, с. 234; 20, с. 454; 47, с. 83].

Система показників ефективності діяльності підприємства виконує критеріальну функцію, відображає витрати всіх видів споживаних ресурсів, створює передумови для виявлення резервів росту поточного рівня ефективності

і стимулює їх використання [50].

«Оскільки ефективність є комплексною категорією, яка відображає результати різних напрямків і видів діяльності підприємства, її оцінка також вимагає створення системи різноспрямованих показників» [39, с. 81].

При цьому багатоаспектність самої категорії ефективності визначає і складність та трудомісткість розрахунку системи її показників [28, с. 23].

Вивчивши підходи вчених до формування набору показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства [1, с. 26–29; 3, с. 197; 5, с. 194; 9, с. 535–536; 13; 18, с. 372–373; 22, с. 50; 29; 30, с. 82; 34, с. 74; 39, с. 83; 40, с. 22–25; 51, с. 92; 52, с. 352–353; 53, с. 79–80; 54, с. 487–488; 55; 56, с. 1038; 57; 58; 59; 60, с. 74–76; 61; 62], вважаємо, таку оцінку слід здійснювати за двома групами показників – узагальнюючих і часткових (багатоаспектних). Склад показників за цими групами представлений у таблиці А.2 (додаток А), а алгоритм їх розрахунку – у таблиці А.3 (додатку А).

Підсумовуючи вище наведений матеріал, відзначимо, що організація оцінки за даним напрямом є важливою для усіх підприємства без винятку. Винятковість і важливість об'єктивної й своєчасної організації оцінки ефективності діяльності підприємства аргументується тим, що її результати характеризують успішність ведення бізнесу та його менеджменту в поточний момент, визначають найбільш оптимальні стратегічні і тактичні заходи, формують засади позитивного підприємницького іміджу, сприяють доступу на ринки капіталу й обґрунтовують доцільність інвестицій [25, с. 175].

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ»

2.1. Загальна характеристика ТОВ «Рівол Енерджі» та аналіз основних економічних показників його функціонування

Проаналізуємо ефективність діяльності Товариство з обмеженою відповідальністю «Рівол Енерджі», що зареєстроване у місті Луцьк від 2018 року. Основним предметом економічної діяльності даного товариства на момент його заснування була 46.21 оптова торгівля необробленим тютюном, насінням, зерном, кормами для тварин. Згодом ТОВ «Рівол Енерджі» розширило свою діяльність та на сьогодні ще й додатково здійснює підприємницьку діяльність за такими трьома напрямками економічної діяльності:

- 1) оптова торгівля зерном;
- 2) митно-брокерська діяльність;
- 3) вантажний автомобільний транспорт, а саме – організація вантажних автотранспортних перевезень із наданням повного спектру логістичних послуг й експедицією вантажів.

На сьогодні для ТОВ «Рівол Енерджі» основними напрямками діяльності є саме вантажне транспортно-логістичне обслуговування та митно-брокерська діяльність.

Загальну інформацію про ТОВ «Рівол Енерджі» зведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. – Загальна інформація про ТОВ «Рівол Енерджі»

Скорочена назва	ТОВ «Рівол Енерджі»
Назва англійською мовою	«RIVOL ENERGY» LLC
Дата заснування (започаткування діяльності)	09.10.2018 р.
Код ЄДРПОУ	42537215
Адреса	43023, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Конякіна, 26
Форма власності	Приватна (недержавна) власність
Основні види економічної діяльності	46.21. Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. 46.90. Неспеціалізована оптова торгівля. 49.41. Вантажний автомобільний транспорт. 52.29. Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Статутом ТОВ «Рівол Енерджі» передбачено широкий перелік напрямів його діяльності, серед яких ключові:

- оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, а також насінням і кормами для тварин;
- оптова й роздрібна торговельна діяльність, в т.ч. торгово-посередницька;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- організація міжнародних і внутрішніх автоперевезень вантажів;
- експорт-імпорт товарів (зерна, будівельних матеріалів, деревини, необробленого тютюну, продовольчих товарів, кормів для тварин, насіння тощо);
- митно-брокерські послуги;
- зовнішньоекономічна діяльність, а також консультування з питань здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- транспортно-експедиційні послуги та інші послуги, передбачені процедурами митного оформлення, а також митного контролю товарів і транспортних засобів, що підлягають декларуванню;
- оформлення вантажно-митних декларацій та консультування з питань процедури митного оформлення товарів і транспортних засобів, а також щодо отримання ліцензій і інших дозвільних документів;
- надання послуг із перекладу;
- інші.

Аналіз основних економічних показників діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» за останні три роки, що зведені у таблиці 2.2, показав такі позитивні аспекти його роботи: 1) нарощування обсягів активів і капіталу; 2) нарощування обсягів реалізації продукції і масштабів діяльності; 3) прибутковість і рентабельність діяльності; 4) нарощення фонду оплати праці; 5) стабільність середньоспискової чисельності персоналу у 2022–2023 роках.

Серед негативних моментів у роботі ТОВ «Рівол Енерджі» виявлено: 1) зменшення обсягів власного капіталу у 2023 році щодо 2021 року, а тому

знищення рівня фінансової незалежності підприємства; 2) зменшення валового прибутку у 2022 році на 3607 тис грн (-42,21%) та не перевищення у 2023 році його рівня, одержаного у 2021 році; 3) скорочення чистого прибутку – у 2022 році 9,28% щодо рівня 2021 року, а у 2023 році – 60,23%; 4) зниження у 2022 році показників рентабельність та не перевищення у 2023 році їх значень 2021 року; 5) нарощення обсягів кредиторської заборгованості за продукцію, що підсилило фінансову залежність підприємства; 6) нарощення дебіторської заборгованості за продукцію, а тому й загальне сповільнення клієнтських розрахунків.

Таблиця 2.2. – Аналіз основних економічних показників діяльності
ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках

Показники	Одиниці виміру	Роки			Відхилення			
		2021	2022	2023	2022 р./2021 р.		2023 р./2022 р.	
					+/-	%	+/-	%
1. Активи / пасиви підприємства	тис. грн.	42777	43105	43632	328	0,77	527	1,22
2. Основні засоби	тис. грн.	18610	16575	16972	-2035	-10,93	397	2,40
3. Оборотні активи	тис. грн.	24155	26519	26650	2364	9,79	131	0,49
4. Власний капітал	тис. грн.	25137	24574	24590	-563	-2,24	16	0,07
5. Середньоспискова чисельність персоналу підприємства	осіб	21	20	20	-1	-4,76	0	0,00
6. Фонд оплати праці персоналу	тис. грн.	4434	4932	4988	498	11,23	56	1,14
7. Дебіторська заборгованість за продукцію	тис. грн.	5682	7438	9203	1756	30,90	1765	23,73
8. Кредиторської заборгованість за продукцію	тис. грн.	8582	10860	10710	2278	26,54	-150	-1,38
9. Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	62525	63928	69882	1403	2,24	5954	9,31
10. Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	53980	58990	62797	5010	9,28	3807	6,45
11. Валовий прибуток	тис. грн.	8545	4938	7085	-3607	-42,21	2147	43,48
12. Прибуток до оподаткування	тис. грн.	5280	490	3180	-4790	-90,72	2690	548,98
12. Чистий прибуток	тис. грн.	4330	402	2608	-3928	-90,72	2206	548,76
13. Рентабельність підприємства за валовим прибутком	%	19,98	11,46	16,24	-8,52	-	4,78	-
14. Рентабельність підприємства за чистим прибутком	%	10,13	0,93	5,98	-9,19	-	5,05	-
15. Рентабельність продукції за валовим прибутком	%	15,83	8,37	11,28	-7,46	-	2,91	-
16. Рентабельність продукції за чистим прибутком	%	8,02	0,68	4,15	-7,34	-	3,47	-

Отже, загалом ТОВ «Рівол Енерджі» достойно витримало виклики війни росії проти України й спромоглося прибутково працювати у такий критично важкий час хоча й за окремими показниками спостерігалась негативна динаміка.

2.2. Аналіз часткових показників ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках

2.2.1. Аналіз ефективності використання основних засобів.

Розпочнемо аналіз ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» з аналізу ефективності використання основних засобів, а наступними нашими кроками будуть аналіз ефективності використання персоналу, оборотних активів, матеріальних і фінансових ресурсів. На останок узагальнено проведений аналіз відповідною інтегральною оцінкою.

Здійснимо аналіз ефективності використання основних засобів на матеріалах ТОВ «Рівол Енерджі» за системою аналітичних показників, що зведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3. – Аналіз ефективності використання основних засобів ТОВ «Рівол Енерджі»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.	2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1. Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	25977	25986	27926	9	1940	0,03	7,47
2. Знос, тис. грн.	7367	9411	10954	2044	1543	27,75	16,40
3. Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	18610	16575	16972	-2035	397	-10,93	2,40
4. Коефіцієнт фізичного зносу основних засобів	0,28	0,36	0,39	0,08	0,03	27,70	8,31
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	0,72	0,64	0,61	-0,08	-0,03	-10,97	-4,72
6. Залишкова вартість активної частини основних засобів, тис. грн.	14853	13283	13654	-1569	371	-10,57	2,79
7. Частка активної частини основних засобів у їх загальній вартості, %	79,81	80,14	80,45	0,33	0,31	-	-
8. Залишкова вартість пасивної частини основних засобів, тис. грн.	3757	3292	3318	-466	26	-12,39	0,80
9. Частка пасивної частини основних засобів у їх загальній вартості, %	20,19	19,86	19,55	-0,33	-0,31	-	-
10. Введено основних засобів, тис. грн.	1962	29	1950	-1933	1921	-98,52	6624
11. Виведено основних засобів, тис. грн.	32	20	10	-12	-10	-37,50	-50,00
12. Коефіцієнт введення основних засобів	0,08	0,001	0,07	-0,07	0,07	-98,52	6157
13. Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,001	0,001	0,000	0,00	0,00	-37,50	-50,02
14. Фондовіддача основних засобів	3,36	3,86	4,12	0,50	0,26	14,80	6,76
15. Фондовіддача активної частини основних засобів	4,21	4,81	5,12	0,60	0,31	14,32	6,35
16. Фондомісткість	0,30	0,26	0,24	-0,04	-0,02	-12,89	-6,33
17. Фондоозброєність, тис. грн./особу	886,19	828,75	848,60	-57,44	19,85	-6,48	2,40
18. Техноозброєність, тис. грн./особу	707,27	664,16	682,70	-43,11	18,54	-6,10	2,79

Отримані результати демонструють:

- нарощення основних засобів ТОВ «Рівол Енерджі» за первісною вартістю

на 9 тис. грн (+0,03%) у 2022 році та на 1940 тис. грн (+7,47%) у 2023 році (рис. 2.1);

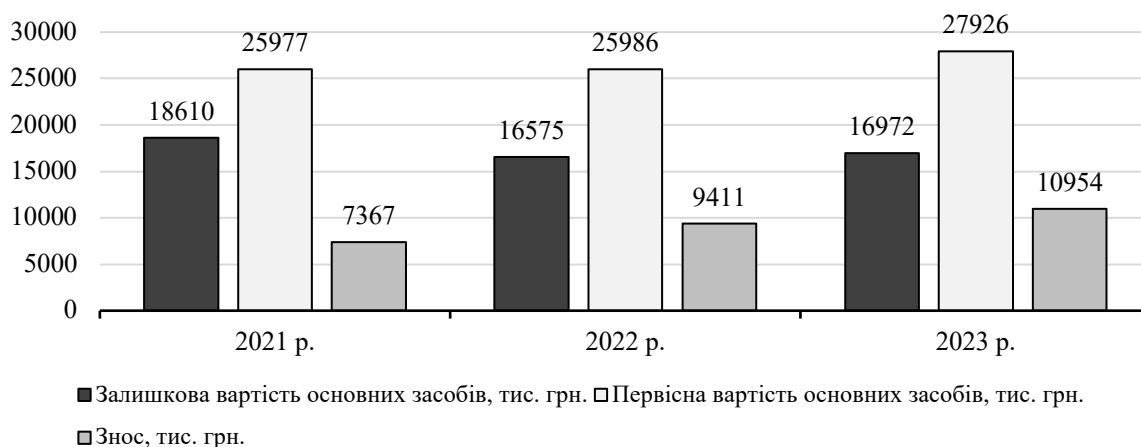

Рисунок 2.1. Динаміка первісної і залишкової вартостей основних засобів на ТОВ «Рівол Енерджі»

– зменшення залишкової вартості основних засобів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році на 2035 тис. грн (-10,93%), а у 2023 році – підвищення на 397 тис. грн (+2,40%);

– рівень зносу основних засобів у 2021–2023 роках становив відповідно 28%, 36% і 39%, а відтак відповідно їх придатність зменшилась із 72% у 2021 році до 61% у 2023 році, але ці значення відповідають нормативному і показують належний рівень придатності основних засобів;

– прогресивну структуру основних засобів підприємства, оскільки щорічне нарощувалась частки активної їх частини (79,81% у 2021 році, 80,14% у 2022 році, 80,45% у 2023 році);

– скорочення рівня оновлення основних засобів і зменшення обсягів введення основних засобів у 2022 році на 1933 тис. грн (-98,52%), а у 2023 році – їх підвищення, але не вище показника 2021 року;

– переважання обсягів введення основних засобів на баланс ТОВ «Рівол Енерджі» над обсягами їх виведення (рис. 2.2), а тому – відповідно й перевищення коефіцієнта введення основних засобів над коефіцієнтом їх вибуття;

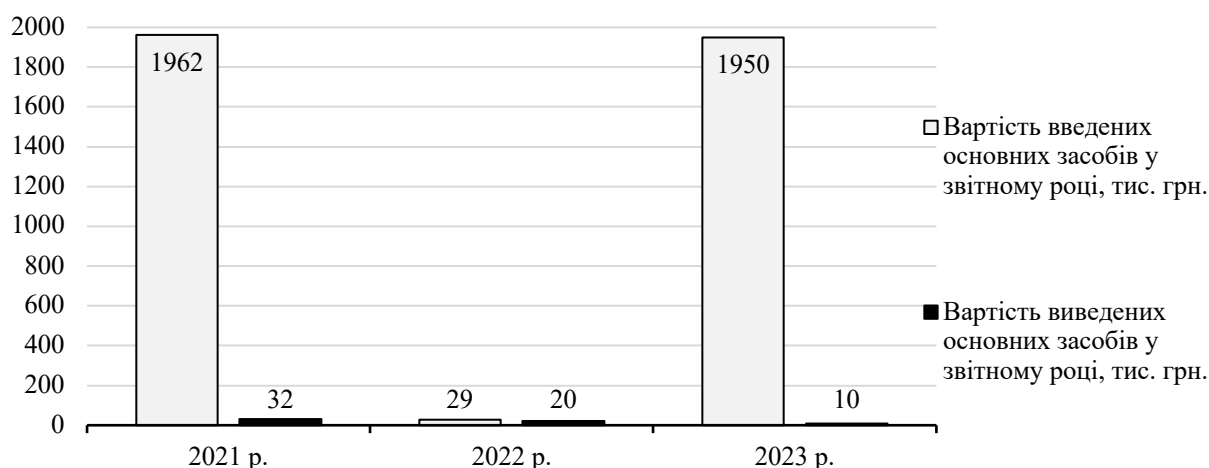

Рисунок 2.2. Динаміка коефіцієнтів руху основних засобів (введення / виведення) на ТОВ «Рівол Енерджі»

– фондovіддача основних засобів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році підвищилась на 0,50 (+14,80%), а у 2023 році – ще на 0,26 (+6,76%), тобто ефективність їх використання підвищувалась і з року в рік підприємство витрачало менше коштів на формування основних засобів задля отримання відповідного обсягу робіт (рис. 2.3). Відповідно спостерігались на підприємстві обернені зміни із показником фондомісткості;

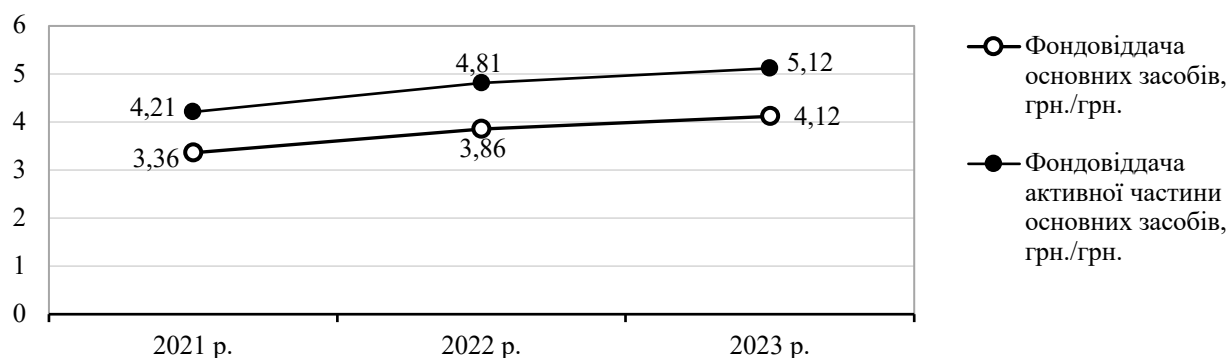

Рисунок 2.3. Динаміка узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів на ТОВ «Рівол Енерджі»

– фондovіддача активної частини основних засобів становила 4,21 грн/грн у 2021 році, 4,81 грн/грн у 2022 році та 5,12 грн/грн у 2023 році, тобто ефективність використання такої частини основних засобів у аналізованому періоді щорічно підвищувалась;

– фондоозброєність загалом за роками зменшилась і становила 886,19 тис. грн/особу у 2021 році, 828,75 тис. грн/особу у 2022 році та 848,60 тис. грн/особу у 2023 році, тобто рівень оснащеності персоналу ТОВ «Рівол Енерджі» основними засобами у 2022 і 2023 роках зменшився у порівнянні із 2021 роком;

– техноозброєність – оснащеності персоналу активною частиною основних засобів у 2022 році зменшилась на 43,11 тис. грн/особу (-6,10%), а у 2023 році – підвищилась на 18,54 тис. грн/особу (+2,79%).

Таким чином, в цілому можна робити висновки про ефективне використання основних засобів на ТОВ «Рівол Енерджі», хоча й одночасне зменшення рівня оснащеності працівників підприємства основними засобами і недостатньо активну політику їх оновлення. Як демонструє узагальнюючий показник ефективності використання основних засобів – фондovіддача, ефективність використання основних засобів на ТОВ «Рівол Енерджі» щорічно підвищувалась.

2.2.2. Аналіз ефективності використання оборотних активів.

Забезпеченість ТОВ «Рівол Енерджі» оборотними активами на кінець 2021, 2022 і 2023 років становила 24155 тис. грн, 26519 тис. грн і 26650 тис. грн, тобто відбувався хоч і не значний щорічний їх приріст.

Як демонструє аналіз складових елементів оборотних активів, основним чином, вони сформовані за рахунок іншої поточної дебіторської заборгованості (понад 27%), дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги (понад 16%) запасів (понад 15%). Рисунок 2.4 наочно відображає динаміку обсягів основних складових елементів оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках.

Закцентуємось на аналізі ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках за показниками, згрупованими у аналітичній таблиці 2.4.

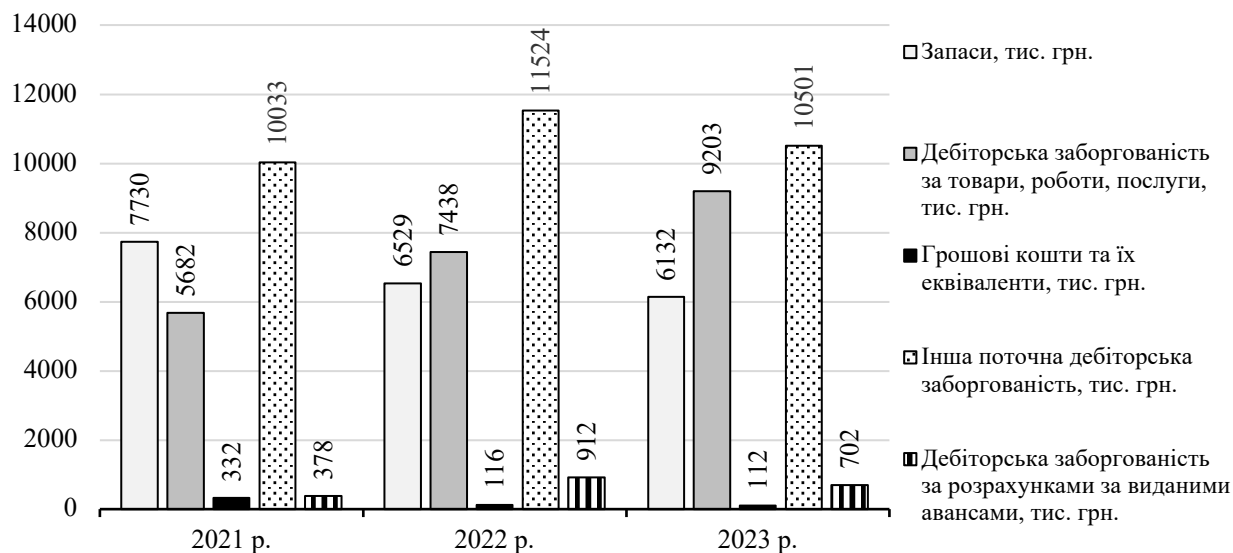

Рисунок 2.4. Обсяги й динаміка основних складових оборотних активів

Таблиця 2.4. – Аналіз показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення			
				абсолютне, (+/-)		відносне, %	
				2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.	2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	62525	63928	69882	1403	5954	2,24	9,31
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	53980	58990	62797	5010	3807	9,28	6,45
3. Чистий прибуток, тис. грн.	4330	402	2608	-3928	2206	-90,72	548,76
4. Аналізований період у днях	360	360	360	0	0	0	0
5. Середньорічний залишок оборотних активів, тис. грн.	26735	25337	26585	-1398	1248	-5,23	4,92
6. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обертів	2,34	2,52	2,63	0,18	0,11	7,89	4,18
7. Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	153,93	142,68	136,95	-11,25	-5,73	-7,31	-4,02
8. Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,43	0,40	0,38	-0,03	-0,02	-7,31	-4,02
9. Середньорічний залишок запасів, тис. грн.	266	204	275	-62	71	-23,16	34,80
10. Коефіцієнт оборотності запасів, обертів	11,19	8,97	11,04	-2,22	2,07	-19,83	23,11
11. Тривалість одного обороту запасів, днів	32,19	40,15	32,61	7,96	-7,54	24,74	-18,77
12. Середньорічний залишок виробничих запасів, тис. грн.	5590	7130	6331	1540	-799	27,54	-11,21
13. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, обертів	203,31	289,17	228,35	85,85	-60,81	42,23	-21,03
14. Тривалість одного обороту виробничих запасів, днів	1,77	1,24	1,58	-0,53	0,33	-29,69	26,63
15. Коефіцієнт оборотності товарів, обертів	8,27	10,16	12,01	1,89	1,85	22,87	18,16
16. Тривалість одного обороту товарів, днів	43,53	35,43	29,98	-8,10	-5,44	-18,61	-15,37
17. Середньорічний залишок дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, тис. грн.	5332	6560	8321	1228	1761	23,03	26,84
18. Коефіцієнт оборотності клієнтської дебіторської заборгованості (за товари, роботи, послуги), обертів	11,73	9,75	8,40	-1,98	-1,35	-16,90	-13,82
19. Тривалість одного обороту клієнтської дебіторської заборгованості, днів	30,70	36,94	42,86	6,24	5,92	20,33	16,03
20. Рентабельність оборотних активів, %	16,20	1,59	9,81	-14,61	8,22	-	-
21. Приріст прибутку за рахунок пришвидшення оборотності оборотних активів, тис. грн.	-	341	17	-	-325	-	-95,07

Результати проаналізованих показників демонструють:

– додаткове залучення в оборот оборотних активів у 2022 році на 2364 тис. грн (+9,79%), а у 2023 році – ще на 131 тис. грн (+0,49%);

– щорічне загальне підвищення ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі», адже їх оборотність щороку зростала та у 2021–2023 роках становила відповідно 2,34 обертів за рік, 2,52 і 2,63 оберти за рік (рис. 2.5);

– у аналізованому періоді для одержання 1 грн доходу було витрачено 0,43 грн оборотних активів (2021 р.), 0,40 грн (2022 р.) і 0,38 грн (2023 р.), що показали розрахунки коефіцієнта завантаження оборотних активів;

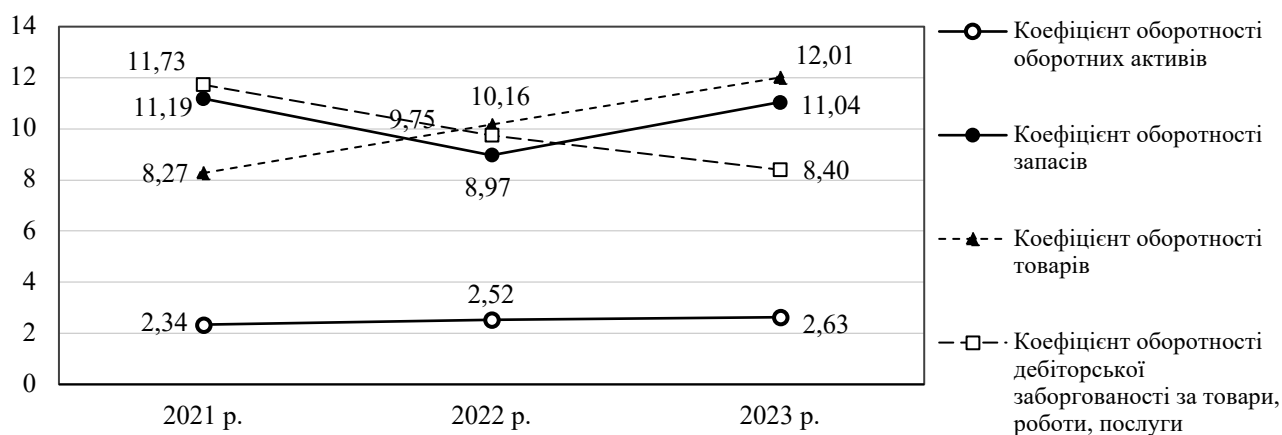

Рисунок 2.5. Динаміка узагальнюючих показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі»

– тривалість одного обороту оборотних активів у 2021 році становила 153,95 днів, у 2022 році – скоротилась до значення 142,68 днів (-7,31%), а у 2023 році – ще скоротилась до 136,95 днів (-4,02%), а це означало нижчу потребу у залученні в обіг оборотних активів;

– рентабельність оборотних активів у 2021 році становила 16,20%, у 2022 році – зменшилась на 14,61% до рівня 1,59%, а у 2023 році – підвищилась на 8,22% до рівня 9,81%;

– у 2021 році запаси ТОВ «Рівол Енерджі» здійснили 11,19 обертів за рік, у 2022 році – 8,97 обертів, а у 2023 році – 11,04 обертів. При цьому тривалість їх

одного обороту у 2021–2023 роках становила відповідно 32,19 днів, 40,15 днів і 32,61 днів. Таким чином, очевидно, що найбільш ефективно запаси використовувались у 2021 році, тобто до воєнного вторгнення росії, а найменш ефективно – саме у 2022 році через цю причину;

– у 2021 році товари, що реалізує ТОВ «Рівол Енерджі», здійснили 8,27 обертів за рік, у 2022 році – 10,16 обертів, а у 2023 році – 12,01 обертів. Тривалість їх одного обороту у 2021–2023 роках становила відповідно 43,53 днів, 35,43 днів і 29,98 днів, тобто ефективність їх використання зростала за роками;

– коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Рівол Енерджі» за товари, роботи, послуги у 2022 році зменшився з 11,73 обертів у 2021 році до 9,75 обертів, а у 2023 році – ще зменшився до 9,75 обертів. Тривалість їх обороту щорічно підвищувалась в аналізованому періоді і становила відповідно 30,70 днів у 2021, 36,94 днів у 2022 році та 42,86 днів у 2023 році. Така динаміка цих двох взаємообумовлених показників характеризує зниження ефективності використання клієнтської дебіторської заборгованості за роками;

– у результаті загального прискорення оборотності оборотних активів, ТОВ «Рівол Енерджі» додатково отримало прибуток у 2022 році на суму 341 тис. грн, а у 2023 році – на суму 17 тис. грн.

Отож, згідно проаналізованих вище показників загалом відмічається підвищення ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках. Проте, разом із тим серед негативних моментів варто відмітити – збільшення обсягів і частки іншої поточної дебіторської заборгованості та клієнтської дебіторської заборгованості, що сумарно у 2023 році становили понад 49% усіх оборотних активів підприємства.

2.2.3. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.

Проаналізуємо ефективність використання матеріальних витрат ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках, передусім, розглянувши їх обсяги, склад і динаміку. Матеріальні витрати підприємства у структурі операційних витрат

переважали над іншими економічними елементами. На рисунку 2.6 відображено динаміку обсягу загальних операційних витрат ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках в розрізі їх окремих економічних елементів.

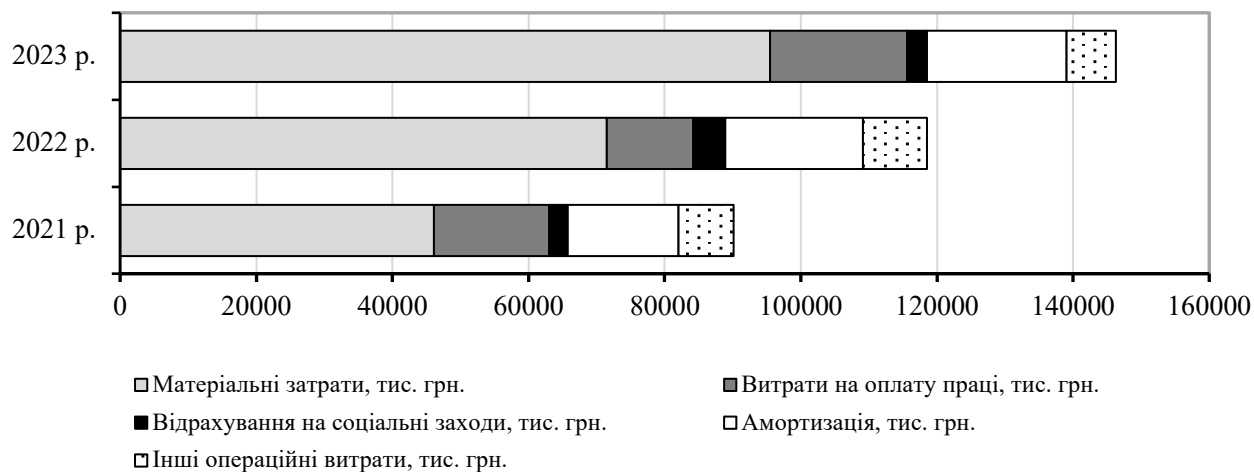

Рисунок 2.6. Динаміка економічних елементів операційних витрат ТОВ «Рівол Енерджі»

У таблиці 2.5 систематизуємо основні показники ефективності використання матеріальних ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі». Представлені їх розрахунки, показали:

- операційні витрати ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році підвищились на 28423 тис. грн (+31,53%), а у 2023 році – ще на 27747 тис. грн (+23,40%);
- загальна сума матеріальних витрат у 2022 році підвищилась на 25462 тис. грн (+55,25%), а у 2023 році – ще на 23927 тис. грн (+33,44%);
- матеріальні витрати ТОВ «Рівол Енерджі» у загальній сумі операційних витрат у 2021–2023 роках становили найбільшу частку, зокрема, за роками відповідно 51,12%, 60,34% і 65,25%, що характеризує високий рівень матеріаломісткості продукції підприємства;
- матеріаловіддача у ТОВ «Рівол Енерджі» за роками становила 1,36 (2021 р.), 0,89 (2022 р.) та 0,73 (2023 р.). Відповідно обернена динаміка відмітилась за показником матеріаломісткість продукції, що у 2022 році зріс на 0,38 пунктів (+51,85%), а у 2023 році – ще на 0,25 пунктів (+22,07%), як

відображено на рисунку 2.7;

Таблиця 2.5. – Аналіз показників ефективності використання матеріальних ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення			
				абсолютне (+/-)		відносне, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.	2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1. Операційні витрати, тис. грн. в т.ч. за економічними елементами:	90147	118570	146317	28423	27747	31,53	23,40
1.1. Матеріальні витрати, тис. грн.	46083	71545	95472	25462	23927	55,25	33,44
1.2. Витрати на оплату праці, тис. грн.	16948	12640	20119	-4308	7479	-25,42	59,17
1.3. Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	2777	4743	2926	1966	-1816	70,82	-38,30
1.4. Амортизація, тис. грн.	16226	20157	20484	3930	327	24,22	1,62
1.5. Інші операційні витрати, тис. грн.	8113	9486	7316	1372	-2170	16,92	-22,87
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	53980	58990	62797	5010	3807	9,28	6,45
3. Частка матеріальних витрат у операційних витратах, %	51,12	60,34	65,25	9,22	4,91	18,04	8,14
4. Витрати на 1 грн чистого доходу від реалізації продукції, грн.	0,86	0,92	0,90	0,06	-0,02	6,88	-2,62
5. Матеріаломісткість реалізованої продукції, грн./грн.	0,74	1,12	1,37	0,38	0,25	51,85	22,07
6. Матеріаловіддача, грн./грн.	1,36	0,89	0,73	-0,46	-0,16	-34,14	-18,08
7. Темпи росту матеріальних витрат щодо темпів росту операційних витрат	-	1,18	1,08	-	-0,10	-	-
8. Темпи росту чистого доходу від реалізації продукції щодо темпів росту операційних витрат	-	0,78	0,89	-	0,11	-	-
9. Темпи росту чистого доходу від реалізації продукції щодо темпів росту матеріальних витрат	-	0,66	0,82	-	0,16	-	-

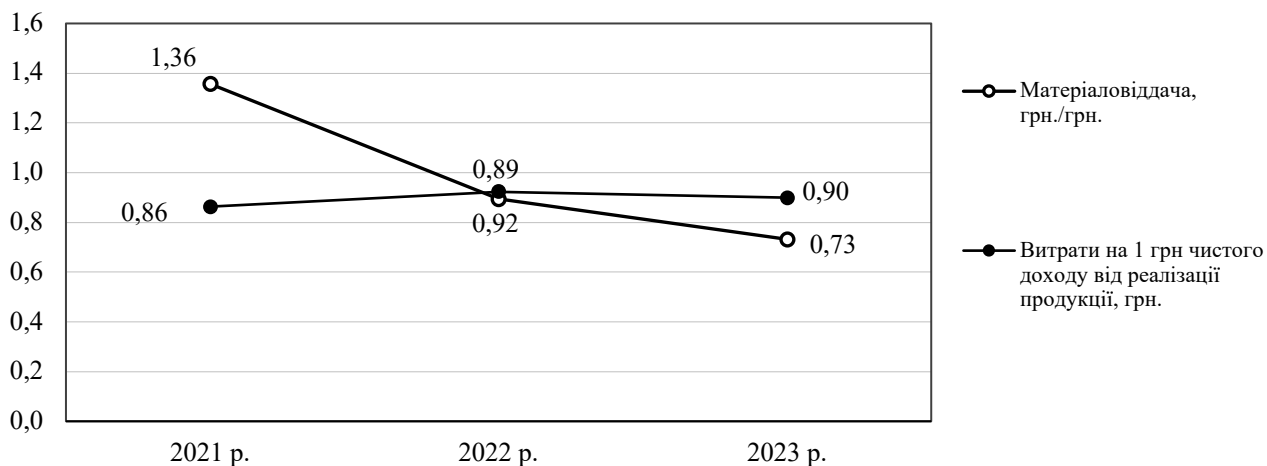

Рисунок 2.7. Динаміка узагальнюючих показників ефективності використання матеріальних ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі»

– у 2021 році витрати на 1 грн реалізованої продукції становили 0,86, у 2022 році – підвищились на 6,88% і становили 0,92 грн, а у 2023 році –

зменшились на 2,62% і становили 0,90 грн;

– у 2022 і 2023 роках році темпи росту матеріальних витрат були вищими за темпи росту операційних витрат, тобто зростали більшими темпами, ніж темпи росту операційних витрат.

Отже, у 2021–2022 роках у ТОВ «Рівол Енерджі» відбувся суттєвий ріст операційних витрат, обумовлений, передусім значним ростом матеріальних витрат, що в кінцевому підсумку обумовило значне скорочення чистого фінансового результату. Так, у досліджуваному періоді темпи зростання чистого доходу ТОВ «Рівол Енерджі» були значно нижчими за темпи росту операційних витрат і за темпи росту матеріальних витрат, що негативно вплинуло на фінансово-економічні результати підприємства.

2.2.4. Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів.

Рівень забезпеченості ТОВ «Рівол Енерджі» фінансовими ресурсами щорічно підвищується, зокрема, у 2022 році – на 328 тис грн (+0,77%), а у 2023 році – на 527 тис. грн (+1,22%).

За роками основну частку у складі фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі» становив власний капітал – понад 56% (рис. 2.8).

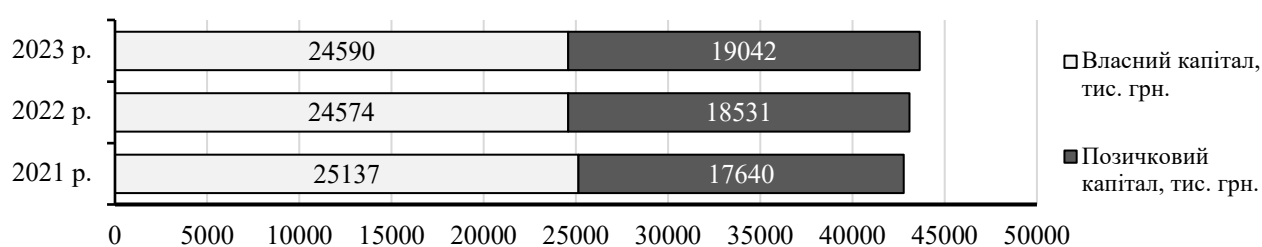

Рисунок 2.8. Динаміка власного і позичкового капіталу ТОВ «Рівол Енерджі»

Аналіз елементного складу, структуру й ефективності формування фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі» розглянемо в таблиці 2.6.

Продовжимо аналіз усебічним аналізуванням показників ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках,

зведених у таблицю 2.7. Слідують такі висновки:

Таблиця 2.6. – Аналіз забезпеченості складовими елементами фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі» та їх динаміки

Елементний склад фінансових ресурсів підприємства	тис. грн.			+/-, тис. грн.		Відносне відхилення, %	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.	2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.
1. Власний капітал	25137	24574	24590	-563	16	-2,24	0,07
- зареєстрований капітал	21540	21540	21540	0	0	0	0
- нерозподілений прибуток	3597	3034	3050	-563	16	-15,65	0,53
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0	-	-
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	17640	18531	19042	891	511	5,05	2,76
- короткострокові кредити банків	5380	3685	3746	-1695	61	-31,51	1,66
- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	8582	10860	10710	2278	-150	26,54	-1,38
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з одержаних авансів	2017	2007	3072	-10	1065	-0,50	53,06
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	66	70	30	4	-40	6,06	-57,14
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	51	36	20	-15	-16	-29,41	-44,44
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	66	57	14	-9	-43	-13,64	-75,44
- інші поточні зобов'язання	1478	1816	1450	338	-366	22,87	-20,15
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0	0	-	-
<i>Разом</i>	42777	43105	43632	328	527	0,77	1,22

Таблиця 2.7. – Аналіз ефективності використання фінансових ресурсів

Показники (нормативні значення)	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	абсолютне		відносне, %	
				2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.	2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.
1. Аналіз фінансової стійкості							
Коефіцієнт фінансової самостійності (>0,5)	0,59	0,57	0,56	-0,02	-0,01	-2,98	-1,14
Коефіцієнт фінансової залежності (<0,5)	0,41	0,43	0,44	0,02	0,01	4,25	1,52
Коефіцієнт фінансової стабільності (≥0,5)	1,43	1,33	1,29	-0,10	-0,03	-6,94	-2,62
Коефіцієнт фінансового ризику (<2)	0,70	0,75	0,77	0,05	0,02	7,46	2,69
2. Аналіз ділової активності							
Коефіцієнт оборотності активів (↑)	1,54	1,49	1,61	-0,05	0,12	-3,36	8,24
Коефіцієнт завантаження активів (↓)	0,65	0,67	0,62	0,02	-0,05	3,47	-7,61
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів (↓)	234	242	223	8	-18	3,47	-7,61
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (↑)	6,85	6,07	5,82	-0,78	-0,25	-11,39	-4,05
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів (↓)	53	59	62	6	3	12,85	4,22
Тривалість фінансово-експлуатаційного циклу, днів (↓)	85	98	106	13	8	14,66	8,98
3. Аналіз платоспроможності та ліквідності							
Коефіцієнт загальної ліквідності (2,0–2,5)	1,70	1,75	1,77	0,05	0,02	3,08	1,16
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,2–0,35)	0,02	0,01	0,01	-0,01	0,00	-66,74	-6,04
Коефіцієнт критичної ліквідності (0,7–0,8)	1,36	1,42	1,38	0,06	-0,04	4,30	-2,47
Коефіцієнт проміжної ліквідності (>0,8)	1,36	1,42	1,38	0,06	-0,04	4,30	-2,47
Коефіцієнт поточної ліквідності (1–2)	1,37	1,43	1,40	0,06	-0,03	4,51	-2,20
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (>0,2)	0,26	0,33	0,31	0,07	-0,02	25,42	-4,82
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу (0–1)	0,03	0,03	0,04	0,00	0,01	14,18	3,00

- ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022–2023 роках було фінансово незалежним, адже розрахункові значення показників фінансової стійкості відповідали нормативним значенням;
- коефіцієнт фінансової незалежності ТОВ «Рівол Енерджі» становив відповідно 0,59 у 2021 році, 0,57 у 2022 році та 0,56 у 2023 році;
- на кожні 100 грн інвестовані в активи ТОВ «Рівол Енерджі» припадало 41 грн (2021 р.), 43 грн (2022 р.) і 44 грн (2023 р.) позичкових фінансових ресурсів;
- у 2021–2023 роках на кожну 1 грн позичкових фінансових ресурсів припадало відповідно 1,43 грн, 1,33 грн і 1,29 грн власних фінансових ресурсів;
- рівень фінансового ризику для ТОВ «Рівол Енерджі» становив 0,70 у 2021 році, 0,75 у 2022 році та 0,77 у 2023 році, що відображає допустимий рівень фінансово ризику;
- коефіцієнт оборотності активів ТОВ «Рівол Енерджі» показав, що у 2021 році вони здійснили 1,54 обертів, у 2022 році – 1,49 обертів, а у 2023 році – 1,61 оберти, тобто ефективність їх використання у 2022 році погіршилась, а у 2023 році характеризувалась найкращими значеннями за останні три роки;
- щорічне зниження ефективності використання клієнтської кредиторської заборгованості, адже коефіцієнт її оборотності у 2021 році становив 6,85, у 2022 році – 6,07, а у 2023 році – 5,82. Тривалість обороту такої заборгованості за роками становила відповідно 53 днів, 59 днів і 62 дні;
- тривалість фінансово-експлуатаційного циклу ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках становила відповідно 85 днів, 98 днів і 106 днів, що характеризує загальне сповільнення ділової активності досліджуваного підприємства;
- ТОВ «Рівол Енерджі» було недостатньо ліквідним у аналізованому періоді;
- на 1 грн негайних і короткострокових активів ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021 році припадало 0,02 грн найліквідніших активів, а у 2022 і 2023 роках – 0,01 грн, як спостерігаємо з коефіцієнта абсолютної ліквідності, що значно нижче

нормативного значення показника;

– коефіцієнт поточної ліквідності ТОВ «Рівол Енерджі» у досліджуваному періоді був на рівні 1,37–1,43, що відповідає нормативному значенню (рис. 2.9);

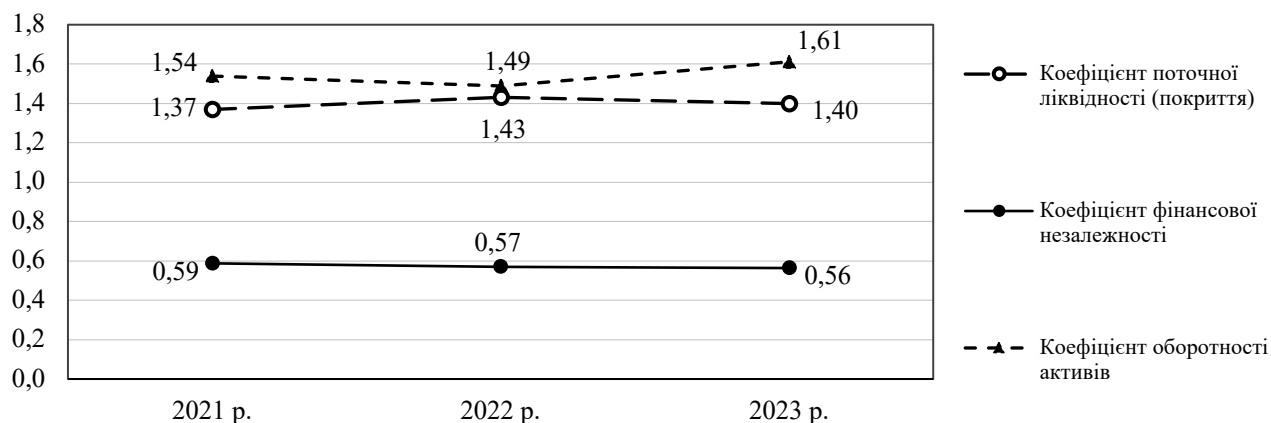

Рисунок 2.9. Динаміка основних показників ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі»

– коефіцієнт критичної ліквідності, що у 2021–2023 роках відповідно становив 1,36, 1,42 і 1,38 щорічно перевищував нормативне значення (0,7–0,8);

– коефіцієнт загальної ліквідності, що у 2021–2023 роках відповідно становив 1,70, 1,75 і 1,77 щорічно був нижче нормативне значення (2,0–2,5).

2.2.5. Аналіз ефективності використання персоналу.

Проаналізуємо забезпеченість ТОВ «Рівол Енерджі» персоналом за категоріями, а також його динаміку (табл. 2.8).

Таблиця 2.8. – Аналіз чисельності, динаміки та структури персоналу ТОВ «Рівол Енерджі»

Категорії персоналу	Аналізований період						Зміна (+/-)			
	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2022 р./ 2021 р.		2023 р./ 2022 р.	
	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %	осіб	питома вага, %
Усього персонал, у т.ч.	21	100,00	20	100,00	20	100,00	-1	0,00	0	0,00
1. Робітники	13	61,90	12	60,00	12	60,00	-1	-1,90	0	0,00
2. Службовці	8	38,10	8	40,00	8	40,00	0	1,90	0	0,00
2.1. Керівники	2	9,52	2	10,00	2	10,00	0	0,48	0	0,00
2.2. Спеціалісти	6	28,57	6	30,00	6	30,00	0	1,43	0	0,00
2.3. Інші службовці	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Середньоспискова чисельність персоналу ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021 році становила 21 особу, у 2022 році – зменшилась на 1 особу (-4,76%) за рахунок звільнення одного з 13 робітників.

У 2023 році із персоналом ТОВ «Рівол Енерджі» не відбувалось ніяких змін ні за чисельністю, ні за структурою.

Структура персоналу ТОВ «Рівол Енерджі» характеризувалась такими пропорціями:

- робітники: у 2021 році – 61,90% від загальної чисельності персоналу, а у 2022–2023 роках – 60,00%;
- керівники: у 2021 році – 9,52% від загальної чисельності персоналу, а у 2022–2023 роках – 10,00%;
- спеціалісти: у 2021 році – 28,57% від загальної чисельності персоналу, а у 2022–2023 роках – 30,00%.

Проаналізуємо показники ефективності використання персоналу ТОВ «Рівол Енерджі» та представимо розрахунки їх динаміки за останні три роки в таблиці 2.9. Слідують такі висновки:

- плинність кадрів була лише у 2021 році на рівні 0,05, що позитивно – в межах допустимих значень ($<0,05$), а у наступні два роки звільнянь працівників з причин плинності не відбувалось, тобто політика формування персоналу була досить ефективною;

- середньорічна продуктивність праці одного працівника (виробіток) ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році підвищилась на 219,02 тис. грн (+7,36%), а у 2023 році – ще на 297,70 тис. грн (+9,31%), тобто ефективність використання персоналу щорічно підвищувалась;

- середньорічна продуктивність праці одного робітника (виробіток) ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році підвищилась на 517,72 тис. грн (+10,76%), а у 2023 році – ще на 496,17 тис. грн (+9,31%), тобто ефективність використання такої категорії персоналу як робітники щорічно підвищувалась (рис. 2.10);

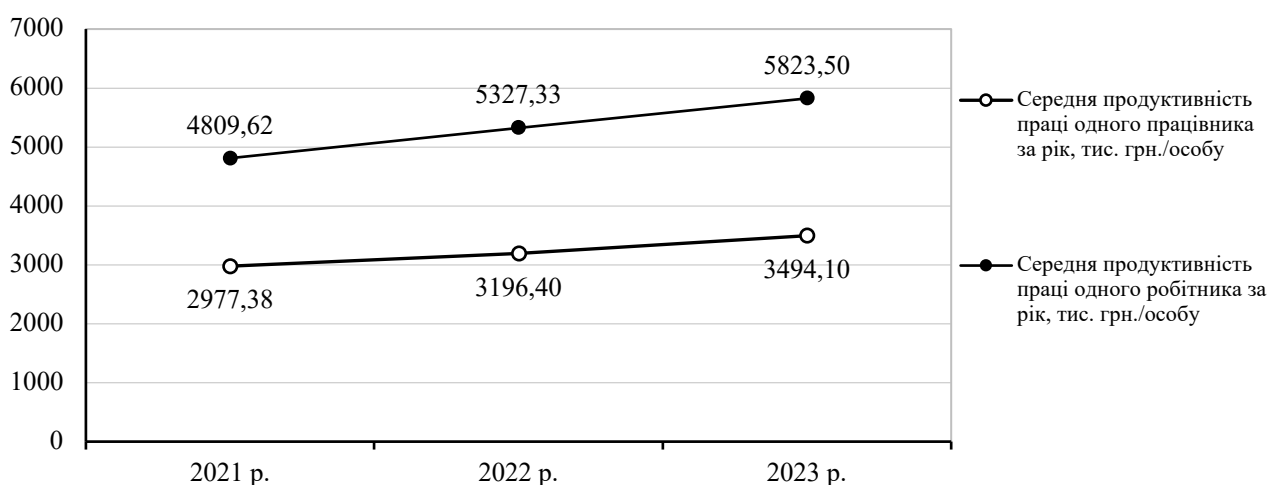
- питома трудомісткість (в розрахунку на 1000 грн продукції) ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році – зменшилась на 15,16%, а у 2023 році – ще зменшилась на

3,41%, що очевидно з позитивною динамікою виробітку й підтверджує підвищення ефективності використання персоналу, а також і кадрової політики, політики організації праці й політики управління персоналом;

Таблиця 2.9. – Аналіз ефективності використання персоналу

ТОВ «Рівол Енерджі»

Перелік показників	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення			
				абсолютне		відносне, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.	2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	62525	63928	69882	1403	5954	2,24	9,31
2. Середньорічна чисельність персоналу, осіб	21	20	20	-1	0	-4,76	0,00
3. Середньорічна чисельність робітників, осіб	13	12	12	-1	0	-7,69	0,00
4. Частка робітників у загальній чисельності персоналу, %	61,90	60,00	60,00	-1,90	0,00	-	-
5. Коефіцієнт плинності персоналу	0,05	0,00	0,00	-0,05	0,00	-100,00	-
6. Загальна кількість відпрацьованих усіма працівниками людино-годин	41742	36209	38232	-5533	2023	-13,26	5,59
7. Чисельність днів, в середньому відпрацьованих одним працівником	248	226	239	-22	13	-8,92	5,59
8. Продуктивність праці одного працівника в середньому за рік, тис. грн./особу	2977,38	3196,40	3494,10	219,02	297,70	7,36	9,31
9. Продуктивність праці одного робітника в середньому за рік, тис. грн./особу	4809,62	5327,33	5823,50	517,72	496,17	10,76	9,31
10. Питома трудомісткість на 1 тис. грн, людино-годин / тис. грн	0,67	0,57	0,55	-0,10	-0,02	-15,16	-3,41
11. Фонд оплати праці, тис. грн.	4434	4932	4988	498	56	11,23	1,14
12. Заробітна плата працівника в середньому за рік, грн.	211143	246600	245800	35457	-800	16,79	-0,32
13. Заробітна плата працівника в середньому за місяць, грн.	17595	20550	20483	2955	-67	16,79	-0,32
14. Співвідношення обсягів середньорічної заробітної плати та середньорічної продуктивності праці персоналу, %	7,09	7,71	7,14	0,62	-0,58	-	-

Рисунки 2.10. Рівень та динаміка продуктивності праці персоналу

ТОВ «Рівол Енерджі»

– фонд відпрацьованого робочого часу працівниками ТОВ «Рівол Енерджі» у 2022 році зменшився на 13,26%, що, основним чином, було обумовлене звільненням одного робітника, котрий у зв'язку з вторгненням росії і воєнними діями пішов добровольцем у ЗСУ;

– у 2021–2023 роках кожен працівник ТОВ «Рівол Енерджі» в середньому за рік відпрацював відповідно 248, 226 і 239 днів тривалістю робочого дня 8 годин;

– фонд оплати праці персоналу збільшився у 2022 році на 498 тис. грн (+11,23%) та на 56 тис. грн (+1,14%) у 2023 році;

– середньорічна заробітна плата характеризувалась позитивною динамікою за останні три роки та при цьому спостерігалась і позитивна динаміка середньорічної продуктивності праці персоналу (рис. 2.11). Середньорічна заробітна плата працівника становила у 2021–2023 роках відповідно 7,09%, 7,71% і 7,14% від його середньорічної продуктивності праці;

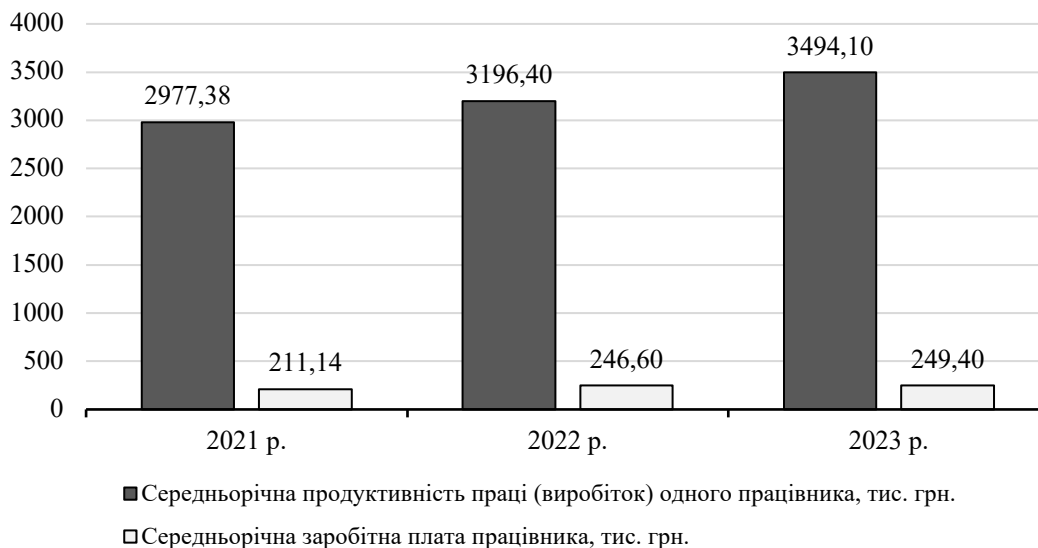

Рисунок 2.11. Динаміка середньорічної продуктивності праці та середньорічної заробітної плати на одного працівника ТОВ «Рівол Енерджі»

– середньомісячна заробітна плата в розрахунку на одного працівника ТОВ «Рівол Енерджі» щорічно зростала, зокрема, на 2955 грн (+16,79%) у 2022 році й на 233 грн (+1,14%) у 2023 році.

Отже, в аналізованому періоді спостерігались і негативні, і позитивні моменти у кадровій політиці ТОВ «Рівол Енерджі» та щодо ефективності використання персоналу.

2.3. Узагальнюючий аналіз та інтегральна оцінка ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі»

Чистий дохід ТОВ «Рівол Енерджі» щорічно зростає, зокрема, на 1403 тис. грн (+2,24%) у 2022 році і на 5954 тис. грн (+9,31%) у 2023 році. Динаміку чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «Рівол Енерджі» відображена на рисунку 2.12. Динаміка фінансових результатів ТОВ «Рівол Енерджі» відображена на рисунку 2.13.

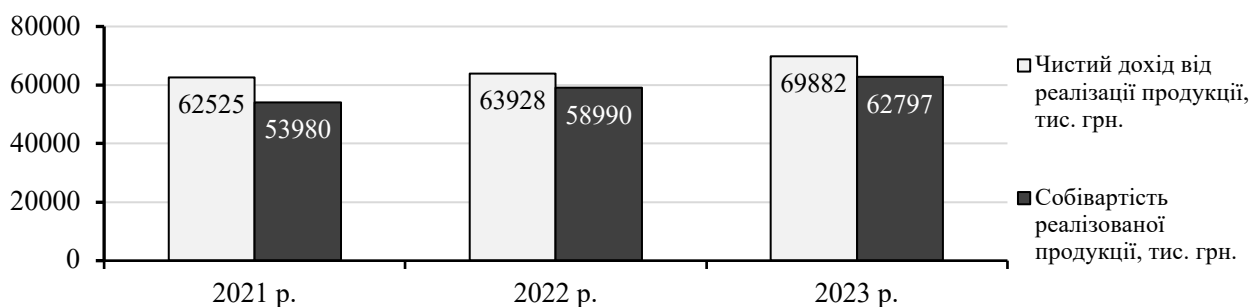

Рисунок 2.12. Динаміка чистого доходу й собівартості реалізованої продукції ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках

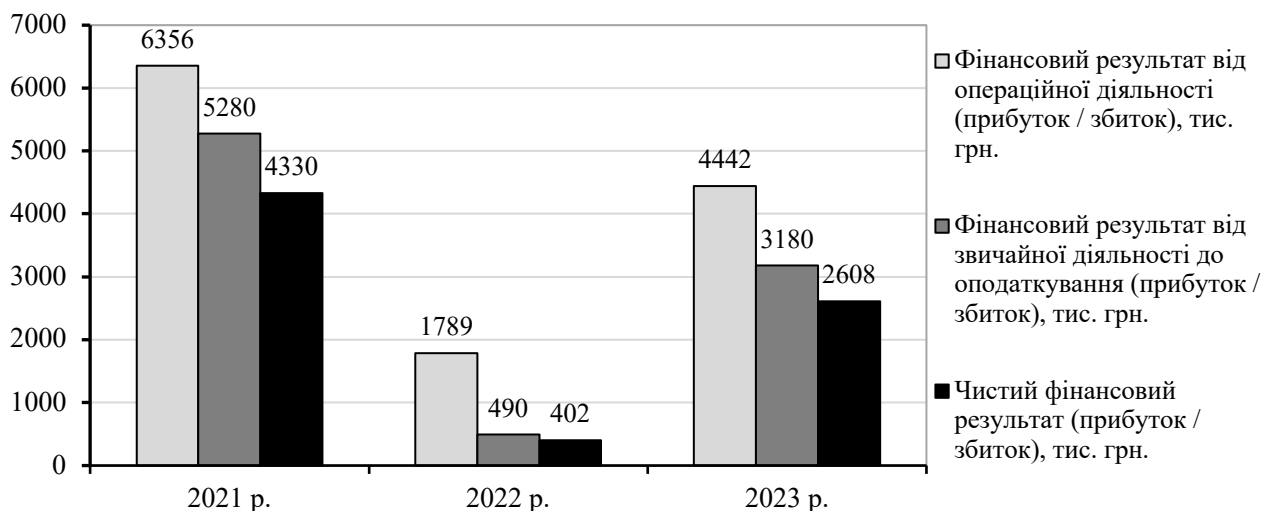

Рисунок 2.13. Динаміка основних фінансових результатів

Поглиблюючи дослідження, здійснимо аналіз узагальнюючих показників ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках у таблиці 2.10. Отримані дані демонструють загалом прибутковість і рентабельну діяльність ТОВ «Рівол Енерджі» у аналізованому періоді, проте значне зменшення усіх показників рентабельності у 2022 році та підвищення у 2023 році, але не вище рівня 2021 року (рис. 2.14).

Таблиця 2.10. – Аналіз показників рентабельності ТОВ «Рівол Енерджі»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення (+/-)	
	2021	2022	2023	2022 р./2021 р.	2023 р./2022 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	62525	63928	69882	1403	5954
2. Прибуток до оподаткування, тис. грн.	5280	490	3180	-4790	2690
3. Чистий прибуток, тис. грн.	4330	402	2608	-3928	2206
4. Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	18847	17604	16784	-1243	-820
5. Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн.	26735	25337	26585	-1398	1248
6. Середньорічна вартість виробничих активів, тис. грн.	45582	42941	43369	-2641	428
7. Чистий прибуток на 1 грн реалізованої продукції, коп.	6,93	0,63	3,73	-6,30	3,10
8. Рентабельність підприємства (обчислена за валовим прибутком), %	18,75	11,50	16,34	-7,25	4,84
9. Рентабельність підприємства (обчислена за прибутком до оподаткування), %	11,58	1,14	7,33	-10,44	6,19
10. Рентабельність підприємства (обчислена за чистим прибутком), %	9,50	0,94	6,01	-8,56	5,08
11. Рентабельність реалізації (співвідношення обсягів реалізації продукції до виробничих активів), %	137,17	148,87	161,14	11,70	12,26
12. Рентабельність продукції (обчислена за валовим прибутком), %	15,83	8,37	11,28	-7,46	2,91
13. Комерційна рентабельність – рентабельність продукції (обчислена за чистим прибутком), %	8,02	0,68	4,15	-7,34	3,47
14. Рентабельність активів (обчислена за валовим прибутком), %	19,98	11,46	16,24	-8,52	4,78
15. Рентабельність активів (обчислена за прибутком до оподаткування), %	12,34	1,14	7,29	-11,21	6,15
16. Рентабельність активів (обчислена за чистим прибутком), %	10,12	0,93	5,98	-9,19	5,04
17. Фінансова рентабельність – рентабельність власного капіталу (обчислена за чистим прибутком), %	17,23	1,64	10,61	-15,59	8,97
18. Рентабельність реалізації продукції (обчислена за валовим прибутком), %	13,67	7,72	10,14	-5,94	2,41
19. Рентабельність реалізації продукції (обчислена за прибутком до оподаткування), %	8,44	0,77	4,55	-7,68	3,78
20. Рентабельність реалізації продукції (обчислена за чистим прибутком), %	6,93	0,63	3,73	-6,30	3,10

Проведемо інтегральну оцінку ефективності комерційної діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» за показниками таблиці 2.11. Розрахунки показали щорічне підвищення лише узагальнюючого показника функціональної діяльності ТОВ «Рівол Енерджі». При цьому спостерігалось зменшення узагальнюючого показника господарської діяльності у 2022 році й певне його підвищення у 2023 році, але не вище рівня 2021 року. Подібною була й динаміка узагальнюючого показника економічної ефективності комерційної діяльності

підприємства (рис. 2.15). Основною причиною такої ситуації було зменшення показників через ріст витрат у результаті воєнної агресії росії проти України.

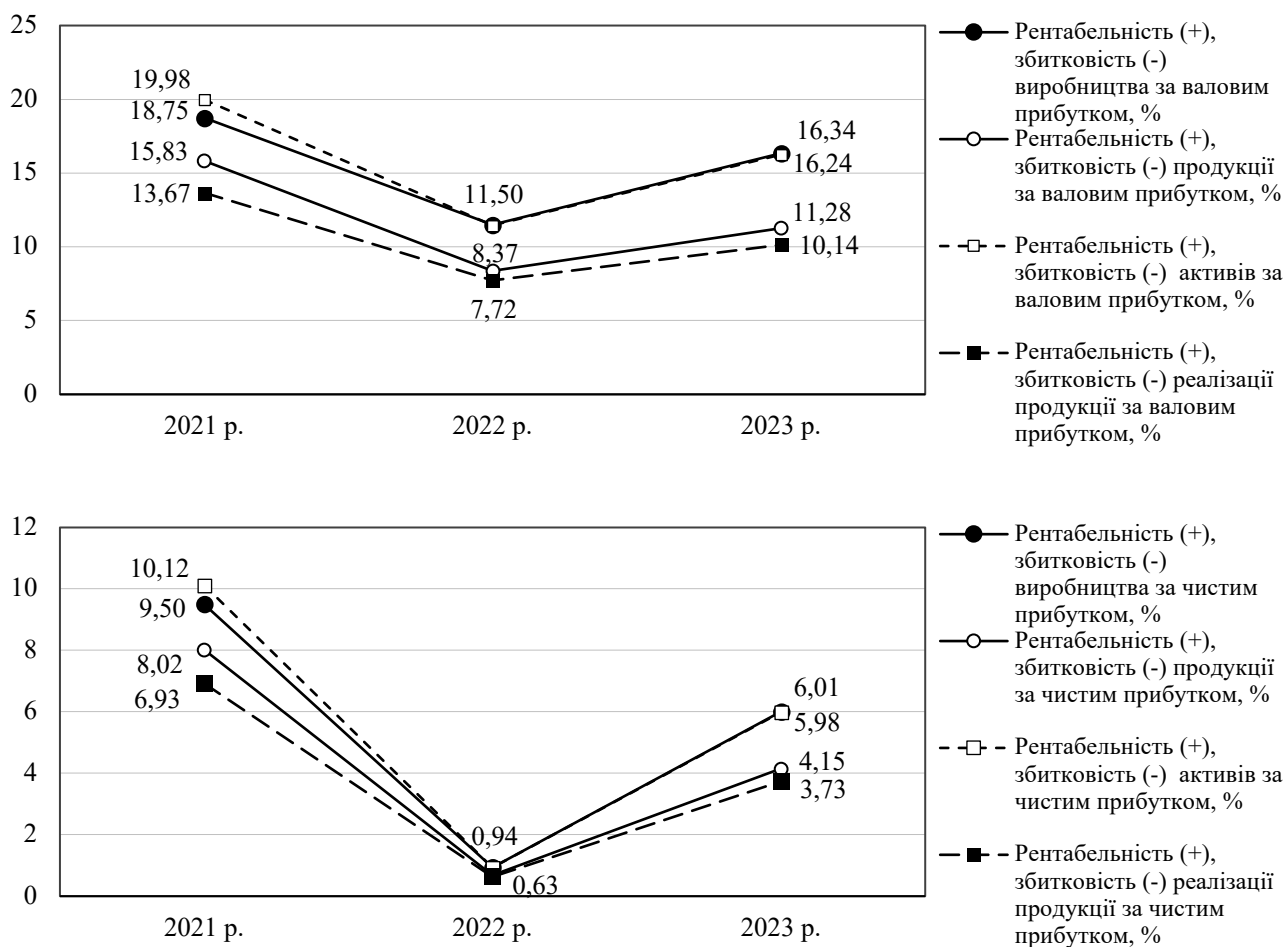

Рисунок 2.14. Динаміка показників рентабельності ТОВ «Рівол Енерджі»

Таблиця 2.11. – Узагальнююча оцінка ефективності комерційної діяльності ТОВ «Рівол Енерджі»

Показники, включені в оцінку	2021 р.	2022 р.	2023 р.
1. Чистий дохід (від реалізації продукції), тис. грн.	62525	63928	69882
2. Фонд оплати праці працівників, тис. грн.	4434	4932	4988
3. Середній залишок оборотних активів, тис. грн.	26735	25337	26585
4. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	18610	16575	16972
5. Валовий прибуток, тис. грн.	8545	4938	7085
6. Витрати обігу, тис. грн.	16425	19990	20518
7. Нормативний коефіцієнт ефективності капіталовкладень	0,15	0,15	0,15
8. Обсяги капіталовкладень	0	0	0
9. Узагальнюючий показник функціональної діяльності: $n.1/(n.2+n.3+n.4)$	1,26	1,36	1,44
10. Узагальнюючий показник господарської діяльності: $n.5/(n.6+n.7 \times n.8)$	0,52	0,25	0,35
11. Економічна ефективність комерційної діяльності: $\sqrt[n.9 \times n.10]$	0,81	0,58	0,71

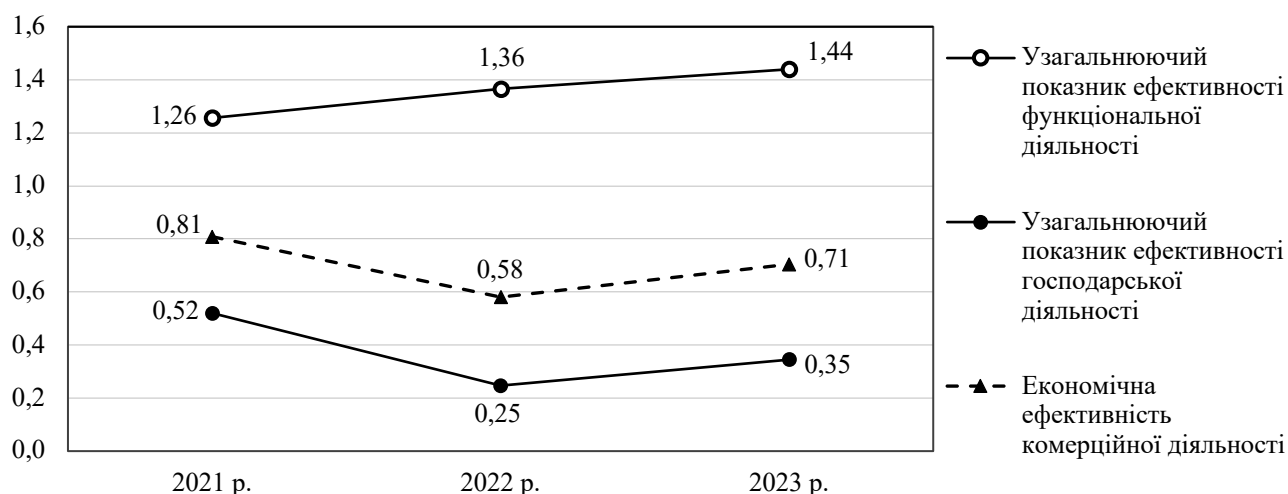

Рисунок 2.15. Динаміка узагальнюючого показника ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках

У 2021–2023 роках ТОВ «Рівол Енерджі» не функціонувало за умовами «золотого правила економіки підприємства» (табл. 2.12):

умова 1 – темпи приросту чистого прибутку підприємства вище темпів приросту обсягів реалізації продукції;

умова 2 – темпи приросту обсягів реалізації продукції вище темпів приросту активів;

умова 3 – усі темпи вище 100%.

Таблиця 2.12. – Аналіз функціонування ТОВ «Рівол Енерджі» за умовами «золотого правила економіки підприємства»

Показники	2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.	Зміна (+/-)
Темпи приросту чистого прибутку, %	-90,72	548,76	639,47
Темп приросту обсягів реалізації продукції, %	2,24	9,31	7,07
Темп приросту активів, %	0,77	1,22	0,46

Продовжуючи дослідження, проведемо інтегральну оцінку ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» за методикою Рубан Л.О. та Федорченко Т.О. (табл. 2.13).

Спостерігаємо не досить позитивну динаміку показників, включених у методику, та недотримання більшості умов. Так, у 2022 році ТОВ «Рівол Енерджі» з 7 умов методики дотримувалось лише однієї, а у 2023 році – лише 2-х умов.

Таблиця 2.13. – Інтегральна оцінка ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» (за методикою Рубан Л.О. і Федорченко Т.О.) [63, с. 487]

Показники	2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.	Зміна (+/-)
Темпи росту чистого прибутку, що реінвестується (Тчпр), %	84,35	100,53	16,18
Темпи росту чистого прибутку (Тчп), %	9,28	648,76	639,47
Темпи росту чистого доходу від реалізації продукції (Тчд), %	102,24	109,31	7,07
Темпи росту власного оборотного капіталу (Твок), %	122,61	95,24	-27,37
Темпи росту поточних активів (Тпа), %	109,79	100,49	-9,29
Темпи росту поточних зобов'язань (Тпз), %	105,05	102,76	-2,29
Темпи росту капіталу (Тк), %	100,77	101,22	0,46
Темпи росту власного капіталу (Твк), %	97,76	100,07	2,30
Висновки	Дотримання 1-ї умови	Дотримання 2-х умов	-

Отже, згідно проведеного аналізу та оцінки ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» відмічається загальна рентабельність функціонування підприємства, хоча й скорочення її рівня у порівнянні із 2021 роком, що потребує розробки й впровадження прикладних напрямів покращення такої ситуації й недопущення негативної динаміки показників.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі бакалавра комплексно обґрунтовано теоретичні, методичні і практичні засад підвищення ефективності діяльності підприємства на матеріалах ТОВ «Рівол Енерджі». Результати проведеного дослідження дозволили сформулювати певні висновки.

1. У роботі розглянуто еволюцію наукової думки щодо економічної категорії «ефективність».

2. Систематизовано сучасні підходи вітчизняних науковців до трактування змісту категорії «ефективність діяльності підприємства», відповідно до чого виокремлено вісім авторських підходів: ресурсний (економічний), витратний, оціночний, цілеорієнтований, фінансовий, конкурентний, управлінський і комплексний підходи. Обґрунтовано, що одночасне врахування усіх перелічених підходів дозволить найширше і всебічно тлумачити категорію «ефективність діяльності підприємства».

3. Резюмуючи проведений контекстний аналіз, запропоновано ефективність діяльності підприємства тлумачити як здатність суб'єкта господарювання результативно функціонувати, тобто досягати позитивних кількісно-якісних ефектів і цілей підприємства із врахуванням принципів раціональності, оптимальності, економності й результативності використання усіх наявних ресурсів.

4. Встановлено такі критеріальні характеристики ефективності діяльності підприємства: прибутковість; дієвість; рентабельність; результативність; продуктивність; інтенсивність; економічність; доходність; раціональність.

5. Розглянуто класичну методологію розрахунку ефективності діяльності підприємства, відповідно до якої це є співвідношення ефекту й витрачених на нього ресурсів.

6. Здійснено ідентифікацію видів ефективності діяльності підприємства за основними класифікаційними ознаками: за якісним змістом ефективності; відповідно до залучених у підприємницьку діяльність ресурсів; за видом

діяльності; залежно від окремих бізнес-процесів досягнення ефективності; за вигодонабувачами (стейкхолдерами); за призначенням і метою встановлення; за рівнем динамічності; залежно від місця фокусування; згідно типу економічного розвитку; за призначенням використовуваних ресурсів; від моменту обрахунку ефекту; за методикою обрахунку; за часом обрахунку; щодо об'єкта ефективності; за рівнем охоплення об'єктів; за рівнем отриманих ефектів.

7. Доведено необхідність та вагомість організації оцінки ефективності діяльності будь-якого підприємства. Це є вихідним моментом прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на забезпечення успішної й довготривалої діяльності підприємства.

8. На основі сучасних досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, узагальнено алгоритм оцінки ефективності діяльності підприємства.

9. У роботі на основі опрацювання сучасної спеціалізованої літератури, систематизовано основні методики оцінки ефективності діяльності підприємства.

10. Узагальнюючи й поглиблюючи наявні методичні підходи, у роботі визначено узагальнюючі та часткові показники для оцінки ефективності діяльності підприємства.

11. У другому розділі роботи проведено огляд напрямів і специфіки діяльності ТОВ «Рівол Енерджі», а також проаналізовано основні його економічні показники роботи.

ТОВ «Рівол Енерджі» спрямовую свою діяльність у напрямках оптової торгівлі зерном, вантажних автоперевезень та митно-брокерського обслуговування.

Аналіз основних економічних показників діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках, показав, що загалом, достойно витримавши виклики повномасштабного воєнного вторгнення росії на Україну, товариство зуміло подолати усі виклики й працювати прибутково, хоча й з дещо нижчими темпами росту у порівнянні із 2021 роком.

12. У роботі системно й деталізовано проаналізовано часткові показники

ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у розрізі ефективності використання окремих ресурсів товариства, а саме – основних засобів, оборотних активів, персоналу, фінансових і матеріальних ресурсів.

13. За показниками ефективності використання основних засобів ТОВ «Рівол Енерджі», виявлено:

- нарощення за роками основних засобів за первісною вартістю;
- зниження обсягів основних засобів за залишковою вартістю у 2022 і 2023 роках у порівнянні із довоєнним 2021 роком;
- високий рівень придатності основних засобів;
- нарощення за роками активної частини основних засобів, а відтак прогресивність їх структури;
- перевищення обсягів введення на баланс основних засобів над їх обсягами виведення;
- недостатню активність політики оновлення основних засобів;
- нарощення за роками рівня фондоддачі основних засобів загалом, в т.ч. й активної їх частини;
- нарощення за роками рівня фондоозброєності.

Загалом, попри усі труднощі, спостерігалось ефективне використання основних засобів на ТОВ «Рівол Енерджі» та підвищення рівня його ефективності.

14. Глибинний аналіз показників ефективності використання оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі» показав загальне підвищення ефективності їх використання за останні три роки, адже їх оборотність нарощувалась за роками. Однак, разом із цим, ефективність окремих складових оборотних активів знизилась. Це стосується дебіторської заборгованості за продукцію й іншої поточної дебіторської заборгованості, що сумарно у 2023 році склали понад 49% усіх оборотних активів ТОВ «Рівол Енерджі».

15. Проведений аналіз ефективності використання матеріальних витрат ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках показав, що вони серед інших економічних елементів операційних витрат були найбільшими за обсягами й

становили понад 51%, що характеризує високу матеріаломісткість продукції.

В аналізованому періоді на ТОВ «Рівол Енерджі» спостерігалось загальне зниження ефективності використання матеріальних ресурсів.

16. Усебічний аналіз показників ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Рівол Енерджі», показав:

- нарощення за роками забезпеченості фінансовими ресурсами ;
- фінансову стійкість і допустимий рівень фінансово ризику товариства;
- сповільнення ділової активності підприємства;
- недостатній рівень ліквідності товариства;
- загальний недостатній рівень ефективності використання фінансових ресурсів;

17. За результатами аналізу ефективності використання персоналу ТОВ «Рівол Енерджі» спостерігалась:

- стабільність персоналу;
- плинність персоналу в межах норми;
- нарощення середньорічної продуктивності праці одного працівника та робітника;
- позитивну динаміку середньорічної заробітної плати одного працівника.

18. Узагальнюючий аналіз показників рентабельності ТОВ «Рівол Енерджі» продемонстрував загальну рентабельність діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» у 2021–2023 роках, але при цьому відмічається суттєве зменшення усіх показників рентабельності у 2022 році та їх підвищення у 2023 році, що не перевищило рівень 2021 року.

19. Аналіз функціонування ТОВ «Рівол Енерджі» згідно умов «золотого правила економіки підприємства», продемонстрував їх недотримання у 2021–2023 роках.

20. Проведена інтегральна оцінка ефективності діяльності ТОВ «Рівол Енерджі» показала її зниження у 2022 році та певне, але недостатнє підвищення у 2023 році, адже лише 2-и з 7-ми умов ефективності виконувались.

Отож, ТОВ «Рівол Енерджі» слід віднайти та запровадити дієві напрями підвищення ефективності своєї діяльності.

Резюмуючи сучасні дослідження науковців і економістів-практиків щодо реальних напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства, систематизуємо і згрупуємо їх за такими 5-ма основними напрямками у розрізі використовуваних підприємством ресурсів:

1) напрями нарощення ефективності використання основних засобів підприємства:

- модернізація і технічне переозброєння підприємства, осучаснення його матеріально-технічної бази;

- застосування сучасних, енергоощадних, ресурсозберігаючих і безвідходних (чи маловідходних) технологій та програмного забезпечення;

- механізація, автоматизація, комп'ютеризація і роботизація виробничих процесів;

- оптимізація рівня використання виробничої потужності;

- оптимізація завантаженості обладнання;

- впровадження інформаційних технологій;

- застосування новітніх методів і форм організації технологічних процесів

тощо;

2) напрями нарощення ефективності використання оборотних активів підприємства:

- формування оптимальних партій замовлення сировини й матеріалів;

- оптимізація обсягів запасів, їх нормування і ліквідація наднормативних їх обсягів;

- ошадливе та раціональне використання оборотних активів;

- удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення тощо;

3) напрями нарощення ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства:

- перехід на нові й сучасні види матеріалів, палива й енергії;

- покращення якості використовуваних матеріалів;

- зниження ресурсомісткості й матеріаломісткості виробництва;
- комплексна переробка наявної сировини;
- зведення до мінімуму обсягу відходів та недопущення браку;
- повторне використання відходів і супутньої продукції;
- освоєння виробництва нових видів продукції, що є заміниками;
- систематичний моніторинг і контроль за матеріальними витратами й напрямками використання матеріальних ресурсів тощо;

4) напрями нарощення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства:

- оптимізація обсягів фінансових ресурсів;
- обґрунтування напрямів руху фінансових ресурсів і контроль за цими процесами;
- прискорення розрахунків дебіторів і підвищення ділової активності підприємства;
- оптимізація тривалості виробничого та фінансово-експлуатаційного циклів;
- використання практики комерційного кредиту;

5) напрями нарощення ефективності використання персоналу підприємства:

- розробка і організація ефективної системи стимулювання персоналу;
- запровадження наукової організації праці;
- забезпечення професійного менеджменту;
- чітке регламентування прав і обов'язків кожного працівника, встановлення їх персональної сфери відповідальності;
- забезпечення високого рівня компетентності управлінської праці;
- стимулювання підвищення кваліфікації персоналу, підготовки і перепідготовки робітничого персоналу;
- формування комфортного соціально-психологічного клімату у трудовому колективі;
- економія робочого часу;
- раціональне делегування відповідальності тощо.

Іншими загальними напрямками підвищення ефективності діяльності підприємства є:

- постійне прогнозування діяльності підприємства, а також її стратегічне і тактичне планування;
- застосування на практиці сучасних методів організації операційної діяльності;
- систематичний моніторинг змін на споживчому ринку і ринкових потреб;
- удосконалення організаційної системи управління;
- формування раціональної інформаційної системи підприємства;
- налагодження дієвих двосторонніх відносин зі стейкхолдерами суб'єкта господарювання;
- розробка дієвої рекламної кампанії;
- розвиток організаційної і корпоративної культури підприємства;
- спеціалізація та комбінування виробництва;
- стандартизація й уніфікація продукції підприємства;
- активізація інвестування в інтелектуальний потенціал тощо.

Систематична реалізація вище перелічених напрямків дозволять досягнути у найшвидші терміни очікуваних результатів й утримувати їх на довгостроковій основі.

Також важливими для підприємств є радикальні дії і прийняття обґрунтованих проектних рішень. Нами задля підвищення ефективності діяльності пропонується реалізувати конкретний проєкт на ТОВ «Рівол Енерджі», спрямований на модернізацію його матеріально-технічної бази. Обґрунтуємо доцільність та економічну ефективність такого рішення.

Основна ідея проєкту полягає у модернізації власного автопарку ТОВ «Рівол Енерджі» шляхом придбання нових спеціалізованих вантажних автомобілів-рефрижераторів. Рефрижераторами – є транспортні засоби, обладнані сучасними рефрижераторними системами, тобто холодильними пристроями, що здатні в робочому об'ємі вантажного простору підтримувати температуру від -20 до $+12^{\circ}\text{C}$ і тим самим забезпечувати перевезення

швидкопсувних вантажів, які вимагають постійного підтримання якоїсь конкретної температури в дорозі під час транспортування. Відтак, застосування рефрижераторів дозволяє забезпечувати належні й необхідні умови для зберігання вантажів під час їх транспортування. Це дозволяє використовувати рефрижератори для вирішення дуже широкого спектра завдань сучасної економіки та матеріальної сфери виробництва.

Таким чином, реалізація пропонованого проєкту рішення означатиме для ТОВ «Рівол Енерджі» ширші можливості на ринку транспортних послуг, адже воно зможе здійснювати перевезення вантажів спеціальних температурних режимів, а також здійснювати і мульти-температурні перевезення. Зокрема, наявність в автопарку ТОВ «Рівол Енерджі» рефрижераторів, зробить його затребуваним перевізником такої продукції, як:

- овочева та фруктова продукція;
- м'ясні напівфабрикати;
- фарш та тушки;
- рибна продукція;
- молочна продукція та продукти на основі молока, наприклад, кефір, ряжанка, сметана, йогурт, майонез тощо;
- рослини та квіти;
- медичні та фармацевтичні продукти;
- хімічні засоби та речовини та багато іншого.

Відтак, придбання рефрижератора є дуже актуальним для транспортного бізнесу. Разом із тим, виникнення ідеї проєкту та його об'єктивна необхідність для ТОВ «Рівол Енерджі» пояснюються такими обставинами:

- оновленням ринку харчових продуктів і розширенням асортименту свіжих продуктів й товарів глибокої заморозки, які слід належно й своєчасно доставляти кінцевим споживачам, недопускаючи їх псування чи втрати корисних властивостей;
- динамічно зростаючою потребою у мульти-температурних перевезеннях, тобто у перевезеннях вантажів особливих температурних режимів;

- зростаючим попитом зі сторони клієнтів на гнучкі, легкі й високої вантажопідйомності транспортні засоби;
- підвищенням за останні три роки середньої тривалості перетину вантажами митного кордону у днях орієнтовно на 2–3 дні, а тому і загальної тривалості їх транспортування, а це вимагає забезпечення продовження тривалості зберігання товарів під час транспортування;
- наявністю у ТОВ «Рівол Енерджі» постійних клієнтів, які готові співпрацювати ще й за напрямом мульти-температурних перевезень;
- наявністю в ТОВ «Рівол Енерджі» вільних фінансових ресурсів – нерозподіленого прибутку, що можна використати для фінансування пропонованого проекту.

У результаті реалізація пропонованих проектних рішень, ТОВ «Рівол Енерджі» сформує такі додаткові конкурентні переваги:

- розширення і диверсифікація діяльності наданням затребуваних транспортною логістикою послуг з мульти-температурних перевезень;
- модернізація основних засобів і нарощення виробничої потужності;
- підвищення якості транспортування і збереження вантажів;
- зменшення рівня трудомісткості послуг транспортування і зберігання вантажів;
- підвищення економічності і безпеки транспортування вантажів;
- розширення спектру вантажів для транспортування товарами глибокої заморозки (заморожене м'ясо, риба, напівфабрикати чи інші харчові продукти), лікарськими препаратами і медикаментами, рослинами, іншими швидкопсувними товарами і вантажами, що потребують низькотемпературних режимів транспортування.

Сьогодні купити рефрижератори можна різного типу та призначення.

Пропонуємо в рамках проекту ТОВ «Рівол Енерджі» придбати рефрижератори міжнародно визнаної торгової марки «SCHMITZ CARGOBULL» в кількості 3 одиниці моделі SCB*S3T, ТК SLXI 300, FP60, Doppelstock, 90 м³, 01/2024 року випуску, вантажопідйомністю 30539 кг.

Вибір рефрижераторів моделі SCB*S3T, ТК SLXI 300, FP60, Doppelstock, 90 m³ обумовлений їх відносною легкістю при високій вантажопідйомності, а також економічністю та призначенням для перевезення і сухих, і охолоджених продуктів.

Пропонуємо придбати рефрижератори в українського підприємства ТОВ «Майстер-Тракс-Сервіс», що реалізує спеціалізовану автотехніку високої якості і яка відповідає стандартам ЄС й пристосована до експлуатації на дорогах України.

Фізична адреса ТОВ «Майстер-Тракс-Сервіс»: 02081, Україна, м. Київ, вул. Здолбунівська, буд. 7-Д, корпус «з». Продукція, що реалізує ТОВ «Майстер-Тракс-Сервіс», є належним чином сертифікованою.

Вибір саме ТОВ «Майстер-Тракс-Сервіс» обґрунтовується:

- індивідуальним підходом до кожного покупця;
- постійним супроводом;
- прямими контактами товариства із заводами-виробниками автотехніки,

що водночас дозволяє уникати додаткових націнок посередників.

Станом на сьогодні ринкова ціна одного рефрижератора «SCHMITZ CARGOBULL SCB*S3T, ТК SLXI 300, FP60, Doppelstock, 90 m³» складає 84,5 тис. Євро (або 3760 тис. грн з ПДВ). Сумарна ж вартість придбання 3-х таких рефрижераторів за проектом становить 11280,8 тис. грн в сучасних діючих цінах.

Згідно проекту виникнуть додаткові витрати, пов'язані із доставкою придбаних рефрижераторів, що очікуються на рівні орієнтовно 0,5% від їх вартості, тобто в сумі 56,4 тис. грн.

Сумарний обсяг інвестицій за проектом дорівнює 11337,2 тис. грн.

Джерелами фінансування проекту очікуються:

- 1) власні кошти ТОВ «Рівол Енерджі», а саме нерозподілений прибуток в сумі 3050 тис. грн (26,9% від загальної суми інвестицій);
- 2) кредитні кошти в сумі 8287 тис. грн (11337,2-3050), тобто 73,1% від загальної суми інвестицій. Кредитна ставка – 17,5%.

Календарний план-графік розробки і впровадження пропонованого проекту

для ТОВ «Рівол Енерджі» охоплює систему таких поетапних заходів:

1-й етап – III квартал 2024 року – підготовка техніко-економічного обґрунтування проєкту;

2-й етап – III–IV квартал 2024 року – пошук, купівля і доставка придбаних рефрижераторів;

3-й етап – IV квартал 2024 року – найм на роботу 3-х водіїв;

4-й етап – I квартал 2025 року – початок безпосереднього надання послуг перевезення вантажів спеціальних температурних режимів закупленими рефрижераторами.

Очікується, що з I кварталу 2025 року відбудеться скорочення операційних витрат ТОВ «Рівол Енерджі», а тому і підвищення рівній його прибутків.

Попередні прогностні оцінки, дають підстави стверджувати, що впровадження пропонованих проєктних заходів із модернізації матеріально-технічної бази ТОВ «Рівол Енерджі» забезпечать:

- 1) розширення кола клієнтів;
- 2) нарощення обсягів надання послуг транспортування мінімально на 10%, а це забезпечить нарощення чистого доходу мінімально на 10%;
- 3) нарощення виробничої потужності підприємства мінімум на 20%;
- 4) скорочення витрат на 5–10%;
- 5) зменшити трудомісткість надання послуг транспортування (орієнтовно на 8–10%);
- 6) підвищення виробітку, фондоозброєності й фондovіддачі;
- 7) прискорення оборотності оборотних активів;
- 8) підвищення іміджу та рівня конкурентоспроможності товариства.

Прогностні плани доходів і витрат ТОВ «Рівол Енерджі» (додаток Г, табл. Г.1–Г.3) наведено на перші три роки реалізації проєкту. Вони показують нарощення за роками обсягів чистого доходу від реалізації продукції і чистого прибутку. Навіть за песимістичного сценарію, очікується, що у 2023–2025 роках обсяги чистого прибутку ТОВ «Рівол Енерджі» становитимуть відповідно за роками 3714 тис. грн, 5166 тис. грн і 6260 тис. грн.

Аналіз грошових потоків ТОВ «Рівол Енерджі» у результаті впровадження проєктних заходів представлено у таблиці Г.4 додатку Г.

Враховуючи сьогоденні ризики через війну росії проти України, високий рівень невизначеності, а також той факт, що фінансування проєкту на 73,1% з позичкових джерел фінансових ресурсів, то ставку дисконтування приймаємо на рівні 25%. Зауважимо, що індексу споживчих цін за останні 7 років був доволі високим:

2016 рік – 13,7%;

2017 рік – 9,8%;

2018 рік – 4,1%;

2020 рік – 5,0%;

2021 рік – 10,0%;

2022 рік – 26,6%;

2023 рік – 5,1%.

Результати розрахунків показників ефективності інвестицій у пропонований проєкт, представлені у таблиці Г.4 додатку Г, показують, що для ТОВ «Рівол Енерджі» очікуються такі значення основних показників:

1) чиста теперішня вартість – 6336,1 тис. грн;

2) індекс дохідності – 1,43;

3) період окупності проєктних заходів – 2,10 років;

4) внутрішня норма прибутковості – 43,9335%.

Отже, економіко-математичні розрахунки показників доцільності інвестування пропонованих проєктних заходів на ТОВ «Рівол Енерджі» підтверджують, що це є економічно виправданим, об'єктивно необхідним й доцільними рішенням.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Брагіна О.С., Стельмащук Д.Д. Порівняльна оцінка ефективності діяльності підприємства за системним та інтегральним підходами. *Economic journal. Odessa polytechnic university*. 2023. №2(24). С. 25–34.
2. Коваленко М.В., Фоніна Я.В., Дейнеко К.А. Особливості управління ефективністю діяльності підприємств в умовах економіки України. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018 р. №4 (103). С. 120–126.
3. Погребняк А.Ю., Медведєва А.Д. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 21. С. 191–198.
4. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. №3 (76). С. 15–22.
5. Отенко І.П. Ефективність як основне поняття та критерій діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 190–195.
6. Трут О.О., Миколайчук І.П. Ефективність операційної діяльності роздрібного торговельного підприємства та методологія її вимірювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2018. №3 (88). С. 26–32.
7. Близнюк Л.М. Підвищення ефективності діяльності підприємства у сфері малого бізнесу. *Журнал науковий огляд*. 2018. № 2 (45). URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1523370573.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).
8. Куценко А.В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 205 с.
9. Вахович І.М., Герасимчук З.В., Камінська І.М. та ін. Економіка підприємства: навч посібник. Луцьк: Надстир'я, 2010. 632 с.
10. Саленко О.В. Шляхи визначення ступеню ефективності діяльності підприємства. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2013. № 4 (24). С. 62–71.

11. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2013. №5. С. 232–237.
12. Літвінова В.О. Економічна ефективність: сутність та форми. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. №2. С. 43–45.
13. Шляга О.В., Гальцев М.В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
14. Ващенко А.А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами. *Економічний вісник*. 2014. № 1. С. 80–87. URL: http://ev.nmu.org.ua/docs/2014/1/EV20141_080-087.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
15. Морщенок Т.С., Біляк О.М. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття «ефективність». URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_082.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
16. Кравченко О.А., Бевзенко Х.С., Бут Є.М. Економічна концепція підвищення ефективності діяльності виробничих підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2015. №5(21). С. 69–76. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No5/69.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).
17. Батракова Т.І. Сутність поняття «економічна ефективність» діяльності підприємства в ринкових умовах. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2015. № 1 (69). Ч. 1. С. 172–178.
18. Ткачук Г.Ю. Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 1 (31). С. 366–378. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/54491/53295> (дата звернення: 25.04.2024).
19. Полегенька М.А. Теоретична сутність економічної категорії «ефективність». *Агросвіт*. 2016. №10. С. 69–74.
20. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 10. С. 452–456. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/94.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

звернення: 25.04.2024).

21. Шматковська Т.О., Сосна Г.М. До проблематики підвищення ефективності діяльності підприємства на інноваційних засадах. *Фінансовий простір*. 2016. № 1 (21). С. 114–118. URL: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1601/16stoniz.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

22. Воронкова Т.Є., Маслюк Л.Л. Підвищення ефективності діяльності підприємств легкої промисловості в умовах ринкових відносин. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №20. С. 47–52.

23. Онокало В.Г. Теоретичні аспекти ефективності діяльності підприємства та підходи до її оцінки. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 641–644. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/108.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

24. Лазарева Н.О. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності виробничих підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»; Одеська національна академія харчових технологій. Одеса, 2017. URL: https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/thesis/Disser_Lazareva.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

25. Ярославський А.О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 20. Ч. 3. С. 174–177.

26. Архіпов Н.М. Управління ефективністю операційної діяльності підприємства роздрібною торгівлю: дис. ... к.е.н.: 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Київський національний торговельно-економічний університет. Київ. 2019. URL: <https://knute.edu.ua/file/Mg==/3bfaacdda3191daf9ae49388890bf830.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

27. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

28. Пудичева Г.О. Економічна сутність та класифікація ефективності. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Випуск №3(77)–2. С. 19–24.
29. Богацька Н.М. Аналіз ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. №10. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2021/78.pdf (дата звернення: 25.04.2024).
30. Камінська І.М., Ковальчук Н.В., Демидович А.С., Горчинська І.П. Теоретико-методичні підходи до аналізу ефективності діяльності підприємства. *Економічний форум: науковий журнал*. 2021. №2. С. 79–87. URL: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyu_forum/article/view/207/194 (дата звернення: 25.04.2024).
31. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. №3 (76). С. 15–22.
32. Шалева О.І., Олесевич О.В. Актуальні аспекти аналізу економічної ефективності діяльності підприємств сфери послуг. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. №68. С. 61–71.
33. Петков О.І. Економічна ефективність підприємств та фактори впливу на неї. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. №1. С. 392–399.
34. Мельник О.Г., Передало Х.С., Горошко Ю.В. Оцінювання результативності управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі цільових показників. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. Випуск 3. №2. С. 72–81.
35. Тульчинська С.О., Погребняк А.Ю., Крашевська Т.О. Детермінанти ефективності операційної діяльності підприємства. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2023. №26. С. 90–95.
36. Далик В.П., Чорній Б.І., Гарасим Л.С., Бобко О.В., Георгієвський Н.К., Фар'ян В.О. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2023. №10. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-10-9189> (дата звернення: 22.04.2024).
37. Чміль Г.Л. Комплексна оцінка ефективності комерційної діяльності

підприємств роздрібної торгівлі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. №4. Т. 29 (68). С. 117–121. URL: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_4/24.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

38. Гринько Т.В. Наукові підходи до оцінки ефективності діяльності суб'єктів підприємництва. *Modern Economics*. 2018. №11. С. 51–57. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/11-2018/grynko.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

39. Деренська Я.М. Оцінка ефективності діяльності підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2023. №1(99). С. 81–85.

40. Архіпов Н.М. Види ефективності операційної діяльності підприємства торгівлі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 18. Частина 1. С. 21–26.

41. Дун Сін'їн. Класифікація поняття ефективності та її оцінки в розрізі інноваційної діяльності підприємств. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. С. 335–348.

42. Братусь А. Класифікація основних видів економічної ефективності торговельного підприємства. *Торгівля і ринок України*. 2013. № 36. С. 146–154.

43. Економіка підприємства: підручник / за ред. С.Ф. Покропивного. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ: КНЕУ, 2001. 528 с.

44. Кваско А.В., Шендерівська Л.П. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2022. Випуск 46. С. 16–22. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/785/756> (дата звернення: 25.04.2024).

45. Тульчинська С. О., Погребняк А. Ю., Крашевська Т. О. Детермінанти ефективності операційної діяльності підприємства. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2023. №26. С. 90–95.

46. Савицька О.М., Салабай В.О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та

результативності аналітичних досліджень. *Ефективна економіка*. 2019. №6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/57.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

47. Матюх С.А. Дослідження сучасних методів оцінки ефективності діяльності організацій. *Економічний аналіз*. 2014. Т. 15. № 3. С. 79–85.

48. Навольська Н.В. Теоретичні аспекти управління економічною ефективністю діяльності підприємств та вибору показників її оцінки. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 18. С. 474–480. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/66.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

49. Головенко І.П. Теоретико-методичні підходи до оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 300–303.

50. Левченко Ю.Г., Шекмар Н.А. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/5867/1/МЕТОДИЧНІ%20ПІДХОДИ%20ДО%20ВИЗНАЧЕННЯ%20ЕФЕКТИВНОСТІ%20ГОСПОДАРСЬКОЇ%20ДІЯЛЬНОСТІ%20ПІДПРИЄМСТВА.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

51. Бондарчук О.М., Максимова О.С. Оптимізація ефективності діяльності промислового підприємства гірничої галузі. *Економічний вісник*. 2018. №1. С. 89–101. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/1/EV20181_089-101.pdf (дата звернення: 25.04.2024).

52. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: Атака, 2002. 480 с.

53. Погорєлов С.М., Леденко А.В., Матяж О.А. Дослідження шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. № 26 (1135). С. 76–82.

54. Рубан Л.О., Федорченко Т.О. Методичні засади формування системи показників комплексного аналізу ефективності діяльності промислового підприємства. *Молодий вчений*. 2017. №6(46). С. 485–489. URL:

<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/6/110.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

55. Панасюк Т.П. Методичні підходи аналізу ефективності господарської діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2019. Випуск 13. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/167626> (дата звернення: 25.04.2024).

56. Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я. Аналіз ефективності діяльності підприємств текстильної промисловості України. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 1034–1039.

57. Синіговець О.М. Сучасні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства. <https://core.ac.uk/download/pdf/162887641.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

58. Кремень О.І., Мосійчук Р.Л., Кремень В.М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 202–210.

59. Гречухін А.С., Гречко А.В. Методи оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2016. Випуск 10. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/58905> (дата звернення: 25.04.2024).

60. Шимановська-Діанич Л.М., Педченко Н.С. Підходи до оцінки ефективності та результативності діяльності торговельного підприємства: сучасний погляд. 2019. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. Випуск 1 (135). С. 71–77.

61. Васюта В.Б., Кулага М.О., Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства та розроблення заходів щодо її підвищення. *Modern Economics*. 2019. №15. С. 41–48. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/15-2019/vasiuta.pdf> (дата звернення: 25.04.2024).

62. Воробйова Л.Д., Воробйов В.В. Підвищення ефективності діяльності машинобудівного підприємства та визначення показників ефективності. *Ефективна економіка*. 2024. № 2.

<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3072/3108> (дата звернення: 25.04.2024).

63. Рубан Л.О., Федорченко Т.О. Методичні засади формування системи показників комплексного аналізу ефективності діяльності промислового підприємства. *Молодий вчений*. 2017. №6(46). С. 485–489. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/6/110.pdf> (дата звернення 10.04.2023).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця А.1. – Сучасні трактування економічного змісту категорії

«ефективність діяльності підприємства»

Науковці (роки публікації)	Авторські трактування
1	2
Куценко А.В. (2008 р.)	«Ефективність є багатоаспектним поняттям і, як характеристика діяльності, визначається співвідношенням результату діяльності до її потреб, цілей і витрат» [8, с. 123].
Вахович І.М., Герасимчук З.В., Камінська І.М. та інші (2010 р.)	«Ефективність діяльності підприємства – це узагальнене і повне відображення кінцевих результатів використання засобів, предметів праці і робочої сили на підприємстві за певний проміжок часу» [9, с. 534].
Саленко О.В. (2013 р.)	«Ефективність діяльності – це відносний ефект, тобто результат співвідношення отриманого ефекту (результату), вироблених економічних благ до об'єму витрачених на це ресурсів і характеризує результативність певної операції, проекту, діяльності» [10, с. 65].
Отенко В.І. (2013 р.)	«Ефективність функціонування підприємства – це комплексна характеристика, яка відображає ступінь використання ресурсних витрат, спроможність досягати поставлених цілей і здатність до стійкої життєдіяльності в конкурентному ринковому середовищі» [11, с. 234].
Літвінова В.О. (2014 р.)	«Ефективність – це здатність системи (процесу) функціонувати на умовах забезпечення мінімально можливих витрат або максимально можливого результату в досліджуваному часовому періоді» [12, с. 44].
Шляга О.В. (2014 р.)	«Ефективність виробництва – це комплексне відбиття кінцевих результатів використання засобів виробництва й робочої сили (працівників) за певний проміжок часу» [13].
Ващенко А.А. (2014 р.)	«Ефективність виробничо-господарської діяльності доцільно характеризувати як кінцевий результат використання ресурсів (праці, капіталу, землі, матеріалів, енергії, інформації) у виробництві різних товарів та послуг» [14, с. 87].
Морщенок Т.С., Бляк О.М. (2014 р.)	«Ефективність є багатоаспектним і складним економічним поняттям, під яким розуміють: по-перше, результативність діяльності (процесу, проекту, реалізації заходів), що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату; по-друге, комплексну оцінку результатів використання всіх видів ресурсів; по-третє, міру досягнення поставлених цілей» [15].
Кравченко О.А., Бевзенко Х.С., Бут Є.М. (2015 р.)	«Ефективність показує співвідношення отриманого результату і витрат на його отримання, тому може бути як додатковим супутнім показником результативності, так результатом, який було заплановано отримати. Ресурсна ефективність відповідно показує співвідношення ефекту (результатів) і величини використаних для цього ресурсів. Цільова ефективність – це співвідношення наслідків, пов'язаних з досягненням мети і витратами на досягнення мети» [16, с. 74].
Батракова Т.І. (2015 р.)	«Ефективність діяльності підприємства – це властивість і здатність підприємства формулювати і досягати свої цілі з урахуванням впливу зовнішніх чинників і використання внутрішніх умов функціонування і досягати поставлених цілей, використовуючи всі наявні ресурси та засоби, орієнтуючись на розв'язання соціальних, екологічних, бюджетних та інших проблем як суспільства, так і підприємства за встановленого співвідношення витрат і результатів» [17, с. 176].
Ткачук Г.Ю. (2015 р.)	«Ефективність господарської діяльності підприємства – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами від господарської діяльності та витраченими на її досягнення ресурсами» [18, с. 367].
Полегенька М.А. (2016 р.)	«Ефективність – це економічна категорія, яка відображає здатність підприємства досягати поставленої мети та характеризується максимально оптимальним співвідношенням витратної і результативної складових з урахуванням взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів виробництва» [19, с. 73].

Продовження таблиці А.1

1	2
Пилипенко С.М. (2016 р.)	«Ефективність діяльності підприємства як економічна категорія відображає відповідність фактичного результату бажаному, іншими словами, це рівень досягнення цілей організації та її здатність до життєдіяльності в конкурентному середовищі. Ефективність є складним і багатоаспектним економічним поняттям, яку слід розглядати як результативність діяльності, що визначається відношенням отриманого ефекту до витрачених ресурсів; як комплексну оцінку результатів використання всіх видів ресурсів та як міру досягнення поставлених цілей» [20, с. 453, 456].
Шматковська Т.О. (2016 р.)	«Ефективність діяльності підприємства – це комплексне поняття, що відображає кінцеві результати використання ресурсів за певний проміжок часу, головною ознакою якого може бути необхідність досягнення мети виробничо-господарської діяльності підприємства з найменшими витратами часу та праці» [21, с. 117].
Воронкова Т.Є. (2016 р.)	«Ефективність виробництва – це узагальнене відображення кінцевих результатів використання засобів, предметів праці і робочої сили на підприємстві за певний проміжок часу» [22, с. 50].
Онокало В.Г. (2017 р.)	«Ефективність – загальноекономічна категорія, суть якої полягає у тому, щоб досягнути виробничих цілей із найменшими затратами наявних ресурсів» [23].
Лазарева Н.О. (2017 р.)	«Ефективність діяльності підприємства – це економічна категорія, яка виражає здатність підприємства досягати встановлених тактичних та стратегічних цілей з оптимальними витратами ресурсів, що найбільш повно забезпечує реалізацію економічних інтересів його власників» [24, с. 18].
Близнюк Л.М. (2018 р.)	«Ефективність діяльності підприємства слід розглядати через його результативність, як комплексну оцінку кінцевих результатів використання необігових і обігових активів, трудових і фінансових ресурсів та нематеріальних активів за певний період часу» [7].
Ярославський А.О. (2018 р.)	«Ефективність – інтегрована економічна категорія, яка відображає виробничі відносини щодо економії сукупних затрат уречевленої та живої праці на отримання кінцевого позитивного результату» [25, с. 174].
Трут О.О., Миколайчук І.П. (2018 р.)	Ефективність «виражає дійсну сукупність властивостей і параметрів підприємства, які відображають якість його роботи, економічність витрачання ресурсів, раціональність організації технології виготовлення продукції, повноту використання обладнання та робочого часу, продуктивність праці» [6, с. 27].
Архіпов Н.М. (2019 р.)	«Ефективність операційної діяльності – це здатність підприємства генерувати цінність у процесі операційної діяльності, досягаючи встановлених цілей, раціонально використовуючи оптимально сформовану комбінацію ресурсів, адаптуючись до змін зовнішнього середовища та задовольняючи економічні інтереси різних стейкхолдерів» [26, с. 33].
Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. та інші (2021 р.)	«Ефективність діяльності – це комплексний показник, що дає узагальнене і повне відображення кінцевих результатів використання засобів, предметів праці і робочої сили на підприємстві за певний проміжок часу» [27, с. 431].
Отенко І.П. (2021 р.)	Ефективність «є складною економічною категорією, що відображає співвідношення між одержаними результатами та затраченими на їх досягнення ресурсами» [5, с. 192].
Пудичева Г.О. (2021 р.)	Ефективність діяльності підприємства – це «ступінь відповідності певних ефектів величинам, що характеризують обсяги ресурсів, витрат, доходів тощо» [28, с. 21].
Богацька Н.М. (2022 р.)	«Ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства – це поняття, що характеризується найвищою результативністю роботи конкретного підприємства за наявних у ньому умов господарювання, які призводять до стійкої позиції на ринку підприємства, підвищення рівня його конкурентоспроможності, рентабельності» [29].
Камінська І.М., Ковальчук Н.В., Демидович А.С., Горчинська І.П. (2022 р.)	Ефективність діяльності підприємства – це «його здатність досягати позитивні кількісні та якісні результати від провадження підприємницької діяльності й відповідно досягати визначених цілей при раціональному використанні усіх наявних ресурсів» [30, с. 82].
Назаренко І. (2023 р.)	«Ефективність діяльності підприємства є складним і багатоаспектним економічним поняттям, яке доцільно розглядати як комплексне оцінювання результатів використання всіх видів ресурсів, як результативність діяльності, що визначається відношенням отриманого ефекту до витрачених ресурсів та як міру досягнення поставлених цілей для максимального задоволення потреб цільового ринку й отримання запланованого рівня прибутку» [31, с. 22].
Шалева О.І., Олесневич О.В. (2023 р.)	«На рівні окремого підприємства ефективність характеризує зв'язок між величиною одержаного результату діяльності та кількістю інвестованих або використаних у виробництві ресурсів» [32, с. 63].

Таблиця А.2. – Показники ефективності діяльності підприємства

Групи показників	Перелік показників		
1. Узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства	Рентабельність підприємства (виробництва); рентабельність активів; рентабельність продукції; рентабельність продажу; рентабельність власного капіталу; співвідношення обсягів виробництва / реалізації продукції на 1 грн витрат; зниження витрат на 1 грн товарної / реалізованої продукції; фінансові результати на 1 грн витрат; темпи росту обсягів виробництва і реалізації продукції; частка ринку / рівень задоволення потреб ринку; інші.		
2. Часткові показники ефективності діяльності підприємства	2.1. Показники ефективності використання персоналу: плинність персоналу; продуктивність праці (виробіток / трудомісткість); темпи росту продуктивності праці; вивільнення персоналу; економія робочого часу; зарплатовіддача; зарплатомісткість; економія / перевитрати фонду оплати праці; середньомісячна заробітна плата щодо середнього рівня в державі / у галузі / у підприємств-конкурентів; коефіцієнт ефективності використання робочого часу; інші.	2.2. Показники ефективності використання оборотних активів: коефіцієнт оборотності загального обсягу оборотних активів та їх окремих складових елементів; коефіцієнт завантаження оборотних активів; тривалість одного обороту оборотних активів (в т.ч. їх елементів); рентабельність оборотних активів; абсолютне / відносне вивільнення оборотних активів; приріст фінансових результатів від прискорення оборотності оборотних активів; інші.	
	2.3. Показники ефективності використання основних засобів: рівень зносу / придатності основних засобів; фондівіддача (віддача основних засобів); фондівіддача активної частини основних засобів; фондомісткість; техномісткість; темпи росту основних засобів; оновлення основних засобів; рентабельність основних засобів; фондоозброєність; інші.	2.4. Показники ефективності використання фінансових ресурсів: коефіцієнти фінансової стійкості (самостійності); коефіцієнти фінансової стабільності; коефіцієнти ліквідності / платоспроможності; коефіцієнти фінансового ризику; рентабельність капіталу; обсяги інвестицій; рентабельність інвестицій; термін окупності інвестицій; інші.	
	2.5. Показники ефективності використання нематеріальних активів: рівень віддачі нематеріальних активів; темпи росту обсягів нематеріальних активів; рентабельність нематеріальних активів; інші.	2.6. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів: матеріаловіддача; матеріаломісткість; частка матеріальних витрат у собівартості; економія матеріальних витрат; частка повторно використаних відходів; інші.	2.7. Показники якості продукції: частка продукції, що відповідає світовим і вітчизняним зразкам; частка інноваційної продукції; економічний ефект від поліпшення якості продукції; частка бракованої продукції; втрати від браку; інші.

Таблиця А.3. – Алгоритм розрахунку показників ефективності діяльності підприємства

Показники	Методика розрахунку	Характеристика	Нормативне значення
1	2	3	4
<i>Показники ефективності використання основних засобів</i>			
Фондовіддача	$\Phi_{\text{в}} = \frac{\text{Обсяг реалізованої продукції}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів}}$	Показник показує, скільки продукції (у вартісному виразі) віддає одна гривня вкладена в основні фонди.	Збільшення
Фондомісткість	$\Phi_{\text{міс}} = \frac{\text{Середньорічна вартість основних засобів}}{\text{Обсяг продукції}}$	Показник визначає частку вартості основних фондів, які припадають на кожну гривню виробленої продукції.	Зменшення
Фондо-озброєність	$\Phi_{\text{озб}} = \frac{\text{Середньорічна вартість основних засобів}}{\text{Середньостискова чисельність персоналу}}$	Показник оснащеності праці виробничими основними засобами.	Збільшення
Техноозброєність	$\Phi_{\text{озб}} = \frac{\text{Середньорічна вартість активної частини основних засобів}}{\text{Середньостискова чисельність персоналу}}$	Показник оснащеності праці активною частиною основних засобів.	Збільшення
Рентабельність основних фондів	$R_{\text{ок}} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів}} \times 100$	Показує обсяг прибутку у % щодо середньорічне вартості основних засобів.	Збільшення
<i>Показники ефективності використання оборотних засобів</i>			
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	$K_{\text{об}} = \frac{\text{Обсяг реалізованої продукції}}{\text{Середній залишок оборотних коштів}}$	Показує число оборотів, здійснюваних оборотними коштами за визначений проміжок часу.	Збільшення
Коефіцієнт завантаження оборотних коштів	$K_{\text{об}} = \frac{\text{Середній залишок оборотних коштів}}{\text{Обсяг реалізованої продукції}}$	Показує скільки припадає оборотних коштів на 1 грн реалізованої продукції.	Зменшення
Тривалість обороту оборотних коштів, днів	$T_{\text{об}} = \frac{\text{Дні періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності оборотних коштів}}$	Показує тривалість одного обороту оборотних коштів.	Зменшення
Рентабельність оборотних коштів	$R_{\text{ок}} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Середній залишок оборотних коштів}} \times 100$	Показує обсяг прибутку у % щодо середнього залишку оборотних коштів.	Збільшення
<i>Показники ефективності використання матеріальних ресурсів</i>			
Матеріаломісткість	$M_{\text{м}} = \frac{\text{Матеріальні витрати}}{\text{Виручка без ПДВ}}$	Відображає частку матеріальних витрат у чистій виручці.	Зменшення

Продовження таблиці А.3

1	2	3	4
Матеріаловіддача	$M_s = \frac{\text{Виручка без ПДВ}}{\text{Матеріальні витрати}}$	Показує скільки виручки припадає на 1 грн матеріальних витрат.	Збільшення
Коефіцієнт корисного використання матеріалів	$K_{к.а.м} = \frac{\text{Матеріальні витрати - вартість відходів}}{\text{Матеріальні витрати}}$	Показує ефективність використання матеріальних ресурсів з врахуванням їх повернених відходів.	1
Питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції, %	$П_m = \frac{\text{Матеріальні витрати}}{\text{Собівартість продукції}}$	Питома вага матеріальних витрат в собівартості продукції.	Зменшення
<i>Показники ефективності використання персоналу</i>			
Продуктивність праці працівника за виробітком	$П = \frac{\text{Обсяг реалізованої продукції}}{\text{Середньоспискова чисельність персоналу}}$	Характеризує обсяги реалізованої продукції, що в середньому припадають на одного працівника.	Збільшення
Продуктивність праці за трудомісткістю	$T_p = \frac{\text{Затрати робочого часу}}{\text{Обсяг виробленої продукції}}$	Показує витрати часу на виготовлення одиниці продукції.	Зменшення
Продуктивність праці робітника за виробітком	$П = \frac{\text{Обсяг реалізованої продукції}}{\text{Середньоспискова чисельність робітників}}$	Характеризує обсяги реалізованої продукції, що в середньому припадають на одного робітника.	Збільшення
<i>Показники ефективності використання фінансових ресурсів</i>			
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Характеризує частину короткострокової заборгованості, яку підприємство має можливість погасити негайно.	$1 < K_{пл} < 2$
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	$K_{мл} = \frac{\text{Оборотні активи - запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Показує скільки гривень поточній активів підприємства за мінусом запасів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань.	$0,5 < K_{мл} < 1,5$
Коефіцієнт автономії	$K_a = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Підсумок балансу}}$	Показує самостійність підприємства та незалежність від зовнішніх джерел фінансування.	$K_a > 0,5$
<i>Узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства</i>			
Економічна рентабельність активів	$EP_a = \frac{\text{Прибуток} + \text{фінансові витрати}}{\text{Валюта балансу}} \times 100\%$	Показує скільки прибутку разом із фінансовими витратами припадає на 1 грн валюти балансу.	Збільшення

Продовження таблиці А.3

1	2	3	4
Рентабельність капіталу	$R_{\kappa} = \frac{\text{Прибуток до оподаткування}}{\text{Валюта балансу}} \times 100\%$	Показує скільки отриманого прибутку до оподаткування припадає на 1 грн валюти балансу.	Збільшення
Чиста рентабельність активів	$R_a = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Валюта балансу}} \times 100\%$	Показує скільки чистого прибутку припадає на 1 грн валюти балансу.	Збільшення
Рентабельність продукції, робіт, послуг	$R_{\text{прод.}} = \frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Собівартість реалізованої прдукції}} \times 100\%$	Показує скільки отриманого прибутку від реалізації припадає на 1 грн витрат.	Збільшення
Валова рентабельність продажу продукції	$R_{\text{в.пр.}} = \frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чиста виручка від реалізації}} \times 100\%$	Показує скільки валового прибутку припадає на 1 грн чистої виручки від реалізації.	Збільшення
Операційна рентабельність продажу	$R_{\text{о.пр.}} = \frac{\text{Прибуток від операційної діяльності}}{\text{Чиста виручка від реалізації}} \times 100\%$	Показує скільки прибутку від операційної діяльності припадає на 1 грн чистої виручки від реалізації.	Збільшення
Чиста рентабельність продажу продукції	$R_{\text{ч.пр.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чиста виручка від реалізації}} \times 100\%$	Показує скільки чистого прибутку припадає на 1 грн чистої виручки від реалізації.	Збільшення
Чиста рентабельність власного капіталу	$R_{\text{в.к.}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%$	Показує скільки чистого прибутку припадає на 1 грн власного капіталу.	Збільшення

ДОДАТОК Б
БАЛАНСИ (ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)
ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ»
ЗА 2021–2023 РОКИ

ДОДАТОК В
ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
(ЗВІТИ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
ТОВ «РІВОЛ ЕНЕРДЖІ»
ЗА 2021–2023 РОКИ

ДОДАТОК Г
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ
ПРОЄКТНИХ ЗАХОДІВ

Таблиця Г.1. – План доходів і витрат (2025 р.)

Показники	поквартально				
	I	II	III	IV	Разом
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	20440	20440	20440	20440	81762
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	17583	17583	17583	17583	70333
Валовий прибуток, тис. грн.	2857	2857	2857	2857	11429
Витрати на збут, тис. грн.	90	90	90	90	360
Адміністративні витрати, тис. грн.	444	444	444	444	1778
Інші операційні витрати, тис. грн.	454	454	454	454	1818
Інші витрати, тис. грн.	172	172	172	172	689
Амортизація, тис. грн.	564	564	564	564	2256
Прибуток до сплати податку, тис. грн.	1132	1132	1132	1132	4529
Податок на прибуток, тис. грн.	204	204	204	204	815
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	928	928	928	928	3714

Таблиця Г.2. – План доходів і витрат у 2026 році

Показники	поквартально				
	I	II	III	IV	Разом
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	23410	23410	23410	23410	93642
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	20221	20221	20221	20221	80883
Валовий прибуток, тис. грн.	3190	3190	3190	3190	12759
Витрати на збут, тис. грн.	98	98	98	98	393
Адміністративні витрати, тис. грн.	476	476	476	476	1902
Інші операційні витрати, тис. грн.	477	477	477	477	1908
Амортизація, тис. грн.	564	564	564	564	2256
Прибуток до сплати податку, тис. грн.	1575	1575	1575	1575	6300
Податок на прибуток, тис. грн.	284	284	284	284	1134
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	1292	1292	1292	1292	5166

Таблиця Г.3. – План доходів і витрат у 2027 році

Показники	поквартально				
	I	II	III	IV	Разом
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	26688	26688	26688	26688	106752
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	23052	23052	23052	23052	92206
Валовий прибуток, тис. грн.	3636	3636	3636	3636	14546
Витрати на збут, тис. грн.	116	116	116	116	463
Адміністративні витрати, тис. грн.	523	523	523	523	2092
Інші операційні витрати, тис. грн.	525	525	525	525	2099
Амортизація, тис. грн.	564	564	564	564	2256
Прибуток до сплати податку, тис. грн.	1909	1909	1909	1909	7635
Податок на прибуток, тис. грн.	344	344	344	344	1374
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	1565	1565	1565	1565	6260

Таблиця Г.4. – Аналіз грошових потоків ТОВ «Рівол Енерджі»
від впровадження проекту та оцінка його ефективності

Показники	Період реалізації проекту				
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.
Розрахунковий період, роки	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.
Інвестиції, тис. грн.	11337	0	0	0	0
Проценти за кредит, тис. грн.	1450	1450	1450	0	0
Витрати за проектом, тис. грн.	12787	1450	1450	0	0
Щорічний ефект, тис. грн.	3714	5166	6260	7200	8279
Амортизаційні відрахування, тис. грн.	2256	2256	2256	2256	2256
<i>Показники ефективності</i>					
Грошові потоки, тис. грн.	5970	7422	8517	9456	10536
Ставка дисконту	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Дисконтовані грошові потоки, тис. грн.	4776	4750	4361	3873	3452
Дисконтовані інвестиції, тис. грн.	12787	1160	928	0,0	0,0
Чиста теперішня вартість проекту, тис. грн.	6336,1 (>0)				
Індекс доходності	1,43 (>1)				
Термін окупності інвестицій, років	2,10 років (< терміну реалізації проекту)				
Внутрішня норма прибутковості, %	43,9335 (> фактичної ставки дисконту)				